ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΑΠΟ ΙΟΥΝΙΟΥ 1870 ΜΕΧΡΙ ΙΟΥΝΙΟΥ 1871.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΤΥΠΟΙΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

1871.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΑΠΟ ΙΟΥΝΙΟΥ 1870 ΜΕΧΡΙ ΙΟΥΝΙΟΥ 1871.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΤΥΠΟΙΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

1871.

Ἐν Ἀθήναις τῇ **6** Ἰουνίου **1871** ἡμέρᾳ Κυριακῇ ὥρᾳ **10** π. μ. συνελθόντων δεκαεννέα ἑταίρων τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ εἰς γενικὴν συνέλευσιν, ὁ πρόεδρος τῆς ἑταιρίας Φίλιππος Ἰωάννου προσεφώνησεν αὐτοὺς ὡς ἑξῆς.

Ἀξιότιμοι κύριοι συνέταιροι,

Τὸ συμβούλιον τῆς ἀρχαιολογικῆς ἑταιρίας, εἰς ὃ ἡ ὑμετέρα ψηφοφορία ἀνέθηκε πέρυσι τὴν ἐπιμέλειαν τῶν πραγμάτων αὐτῆς, ἑπόμενον εἰς τοὺς ὅρους τοῦ ὀργανισμοῦ συνεκάλεσεν ὑμᾶς σήμερον ἐνταῦθα, ἵνα δώσῃ λόγον τῶν κατὰ τὸ λῆγον ἀρχαιολογικὸν ἔτος πράξεών του, προκαλέσῃ δὲ τὴν ἐκλογὴν ἐπιτροπείας τριμελοῦς πρὸς ἐξέλεγξιν τῆς ἐτησίας χρηματικῆς αὐτοῦ διαχειρίσεως. Ἐπειδὴ κατὰ τὰ εἰθισμένα ὁ μὲν γραμματεὺς τῆς ἑταιρίας θέλει δηλώσῃ εἰς ὑμᾶς ἐν προσηκούσῃ ἐκτάσει ὅσα τὸ συμβούλιον ἔπραξε πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτῆς κατὰ τὸ ῥηθὲν χρονικὸν διάστημα, ὁ δὲ ταμίας αὐτῆς θέλει ἐκθέσῃ τὰ οἰκονομικά, δὲν μένει εἰς ἐμὲ, εἰμὴ νὰ προτάξω τῶν δύο ἐκθέσεων εἰσαγωγικῶς ὀλίγα τινά.

Παρὰ πάντων τῶν εἰδημόνων ὁμολογεῖται ἡ μεγάλη ὠφέλεια τῆς μελέτης τῶν μνημείων τῆς ἀρχαίας τέχνης καὶ μάλιστα τῆς Ἑλληνικῆς. Εἶναι δὲ ἡ ἐκ ταύτης ὠφέλεια τριττή τις κατ' εἶδος καλολογική, φιλολογικὴ καὶ ἱστορική Καὶ καλολογικὴν μὲν ὠφέλειαν παρέχουσι τὰ ῥηθέντα μνημεῖα ὡς προϊόντα τῆς ἐξόχου καὶ ἀπαραμίλλου τοῦ καλοῦ αἰσθήσεως τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ὡς τέλεια καὶ ἰδεώδη τοῦ καλοῦ παραδείγματα, ἐξ ὧν καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν ἐδιδάχθησαν καὶ νῦν ἔτι διδάσκονται καὶ μαθηταὶ καὶ διδάσκαλοι τὸν ἀληθῆ τῆς καλλιτεχνίας τύπον. Εἶναι ἤδη

γνωστὸν ὅτι, ὅσον ἀκριβέστερα ἐρευνᾷ τις τὰ ῥηθέντα μνημεῖα τόσον βαθύτερα ἀνακαλύπτει ἐν αὐτοῖς τῆς τέχνης μυστήρια διαλανθάνοντα τοὺς κατὰ πρῶτον καὶ ἐπιπολαίως θεωροῦντας αὐτά. Τὸ εὔγραμμον τοῦ σχήματος, τὸ ἰδεῶδες τῆς μορφῆς καὶ τὸ ἦθος, ἤτοι τὴν καλουμένην ἔκφρασιν καὶ ἐνέργειαν ἐξ οὐδενὸς δύνανται οἱ νεώτεροι τῶν καλῶν τεχνῶν διδάσκαλοι νὰ διδαχθῶσι ἀσφαλέστερα, εἰ μὴ ἐκ τῶν ἀμιμήτων προϊόντων τῆς ἀρχαίας τῶν Ἑλλήνων τέχνης. Ἐνῷ τοιαύτην ὠφέλειαν παράγουσι τὰ σωζόμενα τῆς προγονικῆς ἡμῶν καλλιτεχνίας μνημεῖα, γίνονται ἐνταὐτῷ καὶ ἀέννασς πηγὴ τέρψεως εἰς ἐκείνους, ὅσοι τῶν καθαρῶν πνευματικῶν ἡδονῶν ἔχουσιν αἴσθησιν. Φιλολογικὴ δὲ οὐχὶ μικρὰ καὶ αὐτὴ ὠφέλεια προέρχεται ἀπὸ τῶν ἀρχαίων προϊόντων τῆς τέχνης, καθόσον ἡ γνῶσις αὐτῶν βοηθεῖ πολλάκις τὸν φιλόλογον εἰς τὴν κατάληψιν ἀσαφῶν καὶ τὴν διόρθωσιν ἡμαρτημένων χωρίων τῶν ἀρχαίων συγγραφέων καὶ ποιητῶν. Μεγάλη δὲ εἶναι καὶ ἡ ἱστορικὴ χρησιμότης τῶν σωζομένων ἀρχαίων μνημείων· οὐχὶ μόνον διότι ταῦτα δεικνύουσι τὴν κατάστασιν αὐτῆς τῆς τέχνης κατὰ τὰς διαφόρους τοῦ Ἑλληνικοῦ βίου ἐποχὰς, ἀλλὰ καὶ διότι ἐπιμαρτυροῦσι πολλάκις, ὅσα οἱ ἱστορικοὶ συγγραφεῖς διηγοῦνται, ἢ διασαφοῦσιν ὅσα ὑπὸ τούτων ἀορίστως καὶ ἀσαφῶς μνημονεύονται, ἢ ἀποκαλύπτουσιν εἰς ἡμᾶς γεγονότα, ὧν οὐδεμία μνεία εἰς τὰ ἀρχαῖα συγγράμματα γίνεται.

Ἐνῷ τοιαύτης καὶ τοσαύτης ὠφελείας πρόξενος γίνεται ἡ ἔρευνα τῶν ἀρχαίων προϊόντων τῆς τέχνης, οὐδὲν θαυμαστόν, ἐὰν τὰ πεπολιτισμένα ἔθνη τιμῶσιν αὐτὰ μεγάλως· οὐδὲν θαυμαστόν, ἐὰν βασίλεια καὶ πόλεις πολλὰ δαπανῶσιν εἰς ἀπόκτησιν τοιούτων καὶ οἰκοδομὴν μουσείων λαμπρῶν, ὅπου τὰ περισπούδαστα αὐτὰ ἀποκτήματα ἀποθησαυρίζονται ὡς πολύτιμα κειμήλια, τάσσονται προσηκόντως καὶ μένουσιν ἐκτεθειμένα εἰς τὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν ἐχόντων αἴσθησιν τοῦ καλοῦ, εἰς τὴν ἔρευναν καὶ μελέτην τῶν δυναμένων νὰ διδαχθῶσι χρήσιμόν τι ἐξ αὐτῶν ἢ καὶ νὰ διδάξωσιν ἄλλους. Ναί· οὐδὲν θαυμαστόν, ἐὰν τηλικαύτη ἀξία ἀπονέμηται παρὰ τῶν πεφωτισμένων ἐθνῶν εἰς τὰς ἑλληνικὰς ἀρχαιότητας. Λίαν δὲ παράδοξον καὶ μεγίστης αἰσχύνης πρόξενον ἤθελεν εἶσθαι εἰς ἡμᾶς τοὺς ἀπογόνους τῶν μεγάλων ἐκείνων καλλιτεχνῶν, ἐὰν ἐδεικνυόμεθα ἀναίσθητοι ἢ ψυχροὶ καὶ ὀλίγωροι πρὸς τὰ ἀμίμητα ἐκείνων ἔργα, πρὸς τὰ πολύτιμα λείψανα τοῦ βίου τῶν ἡμετέρων προγόνων. Τοιαύτη αἰσχύνη δὲν ἔπρεπε νὰ ἐπικαθίσῃ εἰς τὸ πρόσωπον τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος· τοῦτο ᾐσθάνθητε, κύριοι, ἐν τῷ βάθει τῆς καρδίας ὑμῶν καὶ αἰσθάνεσθε. Τὸ

δ' εὐγενὲς τοῦτο αἴσθημα ἐδημιούργησε πρὸ ἐτῶν τὴν ἀρχαιολογικὴν ἡμῶν ἑταιρίαν, διατηρεῖ, εὐρύνει κατὰ μικρὸν καὶ κρατύνει αὐτήν· ἔχομεν δὲ πάντα λόγον νὰ ἐλπίσωμεν ὅτι πολὺ μᾶλλον θέλει εὐρυνθῇ αὕτη καὶ κρατυνθῇ εἰς τὸ μέλλον· διότι τὸ αἴσθημα τῆς τιμῆς τῆς πατρίδος εἶναι αἴσθημα κοινὸν εἰς πάντα τὰ τέκνα αὐτῆς, ὅπου καὶ ἂν ζῶσιν· εἶναι αἴσθημα ἄσβεστον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν καὶ ἀεισθενές· δὲν τήκεται ἐκ τοῦ καύσωνος ἐν Καλκούτῃ τῶν Ἰνδιῶν· δὲν παγώνει ἐκ τοῦ κρύους ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Πετρουπόλει· δὲν χαυνοῦται ἐν τῇ τρυφηλῇ καὶ φιληδόνῳ Βιέννῃ· δὲν καταπνίγεται ὑπὸ τῆς φιλαργυρίας καὶ φιλοκτημοσύνης ἐν ταῖς ἄλλαις ἐμπορικαῖς πόλεσι τῆς Εὐρώπης.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι οἱ πόροι τῆς ἡμετέρας ἑταιρίας εἶναι ἀκόμη μικροὶ καὶ ἀνεπαρκεῖς πρὸς τὰς μεγάλας καὶ ποικίλας ἀρχαιολογικὰς χρείας τῆς ἡμετέρας πατρίδος· ἀλλ' εἶναι ὁμοίως ἀληθὲς ὅτι συγκρινόμενοι πρὸς τοὺς πρὸ πεντεκαιδεκαετίας εἶναι πολὺ μεγαλήτεροι καὶ διὰ τοῦτο ἔτι μεγαλήτεροι προσδοκῶνται ὑφ' ἡμῶν εἰς τὸ μέλλον. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ λήγοντος ἀρχαιολογικοῦ ἔτους τὸ διοικητικὸν συμβούλιον ἤλπισεν, ὅτι ἤθελε δυνηθῇ νὰ αὐξήσῃ ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους τοὺς πόρους τῆς ἑταιρίας διὰ προσθήκης νέων μελῶν, κυριώτερον ἐκ τῶν ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος εὐπορωτέρων Ἑλλήνων· ἡ δ' ἐλπὶς αὕτη ἐστηρίζετο εἰς ἐνθαῤῥυντικάς τινας παρ' ἀξιοτίμων ὁμογενῶν ὑποσχέσεις συμπράξεως· ἀλλ' ἡ ἀμέσως ἔπειτα καὶ ἀπροσδοκήτως ἐνσκήψασα πολιτικὴ θύελλα, ἥτις συνετάραξε τὴν Εὐρώπην, ἐνέκρωσε τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐμπόριον καὶ ἐνέπνευσεν εἰς πάντας μέγαν περὶ τοῦ προσεχοῦς μέλλοντος φόβον, ἐματαίωσε τὰς χρηστὰς ἡμῶν ἐκείνας ἐλπίδας. Ἐν τῷ γενικῷ ἐκείνῳ τῆς Εὐρώπης κινδύνῳ ἐκρίναμεν ἄκαιρον νὰ γράψωμεν πρὸς τοὺς ἐν μεγάλαις ἐμπορικαῖς πόλεσιν ὁμογενεῖς, ἵνα προκαλέσωμεν ὑπὲρ τῆς ἀρχαιολογικῆς ἑταιρίας συνδρομὰς παρ' ἐκείνων, ὧν τὰ πράγματα ἔστεκον τότε ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς. Ἐπειδὴ δὲ νῦν τὰ νέφη τοῦ πολέμου διελύθησαν καὶ ὁ πολιτικὸς οὐρανὸς ἤρχισε νὰ διαιθριάζῃ, πιστεύομεν ὅτι τὸ ἐκλεχθησόμενον νέον διοικητικὸν συμβούλιον θέλει φανῇ εὐτυχέστερον τοῦ παρόντος καὶ πραγματώσῃ τὴν μάτην πέρυσιν ἐλπισθεῖσαν παρ' ἡμῶν αὔξησιν τῶν προσόδων τῆς ἑταιρίας. Μεγάλη τις καὶ ταχεῖα αὔξησις τῶν χρηματικῶν ταύτης μέσων εἶναι σήμερον ἀναγκαιοτέρα παρ' ἄλλοτε· διότι αἱ μεγάλαι καταστροφαί, ἃς οἱ τελευταῖοι σεισμοὶ προεξένησαν εἰς τὴν Φωκίδα καὶ ἰδίως εἰς τοὺς Δελφοὺς καὶ ἃς εὐλόγως πάντες θρηνοῦμεν συμπαθοῦντες πρὸς τοὺς δεινῶς ἐξ αὐτῶν παθόντας συμπολίτας ἡμῶν, παρέχουσι τοιαύτην εὐκαιρίαν ἀγορᾶς οἰκοπέδων καὶ

ἀνασκαφῆς ἐν τῷ ἱερῷ καὶ περὶ τὸ ἱερὸν τοῦ πυθίου Ἀπόλλωνος, ὁποία οὔτε προσδοκᾶται, οὔτε εὐκτὸν εἶναι νὰ ἀναφανῇ ἐν τῷ μέλλοντι. Καὶ ταῦτα μὲν ἱκανὰ περὶ τῶν πόρων τῆς ἑταιρίας.

Περὶ δὲ τῶν κατὰ τὸ λῆγον ἔτος πράξεων τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου, ἃς ὁ ἔντιμος γραμματεὺς τῆς ἑταιρίας ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτοῦ θέλει διαλάβει λεπτομερέστερον, ἁρμόδιον κρίνω νὰ εἴπω ἐνταῦθα τοσοῦτον μόνον· ὅτι καὶ ἀγοραὶ ἀρχαίων χρησίμων εἰς τὸ Μουσεῖον καὶ ἀνασκαφαὶ τελεσφόροι ἐν Ἀθήναις, μάλιστα κατὰ τὴν ἁγίαν Τριάδα, ἐγένοντο ὑπὸ τοῦ συμβουλίου, καὶ καθόλου οὐδὲν παρημελήθη, ὅ,τι διὰ τῶν ὑπαρχόντων χρηματικῶν μέσων ἦτο δυνατὸν νὰ ἐκτελεσθῇ. Ἐὰν δέ που ὁ ζῆλος φιλαρχαίου τινὸς ἀλλοδαποῦ ἀνέσκαψέ τι ἀρχαῖον, οὐδεὶς φθόνος, οὐδ᾽ ἄξιον κατακρίσεως διὰ τοῦτο δεικνύεται τὸ διοικητικὸν συμβούλιον, ὡς τάχα ἀγνοοῦν τὰ μέρη τὰ καλύπτοντα ἀρχαιότητας καὶ διὰ τοῦτο ἀνασκαπτέα. Οὐχὶ, τὸ ῥηθὲν συμβούλιον δὲν ἀγνοεῖ ὅ,τι ἐκ τῆς ἀρχαίας Γεωγραφίας καὶ ἰδίως ἐκ τῆς χωρογραφίας τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν γινώσκουσιν οἱ ἀρχαιολογικήν τινα ἀνασκαφὴν ἐπιχειροῦντες ἐνίοτε ἐνταῦθα ἀλλοδαποί· ἀλλὰ γινώσκει, ὅσον καὶ οὗτοι, ποῦ ἔκειτο τὸ Διονυσιακὸν θέατρον, ποῦ τὸ στάδιον, ποῦ ἡ ἀγορὰ, ποῦ ὁ ἔσω ἢ ἔξω Κεραμεικὸς κ.τ.τ. ἑπομένως γινώσκει, ὅσον καὶ οὗτοι, ἐνίοτε δὲ καὶ πλέον τούτων, ποῦ εἶναι πιθανὸν ὅτι καλύπτεταί τι τῶν ἀρχαίων μνημείων. Ἀγνοεῖ ὅμως, ὡς ἀγνοοῦσι καὶ οἱ ῥηθέντες ἀλλοδαποὶ, ποῦ ἡ ἀνεύρεσις τούτων εἶναι βεβαία· ἀδυνατεῖ δὲ μάλιστα διὰ τῶν ὑπαρχόντων χρηματικῶν μέσων νὰ προφθάσῃ πανταχοῦ, ν᾽ ἀνοίξῃ πανταχοῦ διὰ τῆς μακέλλης τὰ εὐρέα στέρνα τῆς γῆς, ἵνα ἴδῃ ποῦ καὶ τί ἐντὸς αὐτῶν ὄντως κρύπτεται. Ἐάν τις τοιοῦτό τι ἀπαιτῇ παρὰ τοῦ διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἀπαιτεῖ παράλογα καὶ ἀδύνατα παρ᾽ αὐτοῦ, ἐξ ὡντινωνδήποτε ἀνδρῶν καὶ ἂν συγκροτῆται. Καὶ ὄντως παράλογος εἶναι ἡ ἀπαίτησις νὰ κατορθωθῇ ἐν Ἑλλάδι ἐντὸς τριῶν ἢ τεσσάρων δεκαετηρίδων καὶ διὰ γλίσχρων χρηματικῶν μέσων ὅ,τι ἐπίσημοι Ἰταλοὶ ἀρχαιοδῖφαι αἰῶνας ἤδη ἐργαζόμενοι καὶ πολὺν χρυσὸν εἰς ἀνασκαφὰς δαπανῶντες δὲν ἐδυνήθησαν μέχρι τοῦδε οὐδ᾽ ἐν αὐτῇ τῇ Ῥώμῃ νὰ κατορθώσωσι. Πιστεύω, κύριοι, ὅτι οἱ συνιστῶντες τὴν ἀρχαιολογικὴν ἑταιρίαν καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτῆς προθύμως συνεισφέροντες ἀξιότιμοι ἄνδρες δὲν ἀπαιτοῦσι παρὰ τοῦ ἐκλεγομένου ἑκάστοτε Συμβουλίου, εἰ μὴ τὴν ἀκριβῆ ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντός του. Καθῆκον δ᾽ αὐτοῦ εἶναι πάντοτε νὰ φροντίζῃ ἐπιμελῶς περὶ τῆς αὐξήσεως τῶν πόρων τῆς ἑταιρίας καὶ περὶ εὐσυνειδήτου συνετῆς καὶ πρὸς τὸν ἀληθῆ σκοπὸν αὐτῆς ἁρμοδιωτέρας τῶν ποριζομένων χρη-

μάτων χρήσεως. Τὸ παρὸν Συμβούλιον ἔχει τὴν συνείδησιν ὅτι τὸ ῥηθὲν καθῆκον ἐξετέλεσεν ἀείποτε ἀκριβῶς. Διὸ πλῆρες θάῤῥους παρίσταται ἐνώπιον ὑμῶν, ἵνα δώσῃ λόγον τῶν πράξεών του. Ἀκούσατε, κύριοι, κρίνατε καὶ πράξατε ὅ,τι συμφέρει εἰς τὴν ἡμετέραν ἑταιρίαν, ἧς ἡ πρόοδος εἶναι ὁ κοινὸς ἡμῶν τε καὶ ὑμῶν πόθος.

Μετὰ ταῦτα ὁ γραμματεὺς Στέφανος Α. Κουμανούδης ἀνέγνω τάδε·

Κύριοι,

Τῆς ἐκθέσεως τῶν ἐνιαυσίων ἔργων τῆς ἑταιρίας προτάσσομεν τὰ περὶ τῶν ἑταίρων.

Ἐκ τῶν ἐν τῷ μητρώῳ τῆς ἑταιρίας ἐγγεγραμμένων ἑταίρων ἐννέα μὲν ἀπεβίωσαν (καθ' ὅσον ἔφθασαν μέχρις ἡμῶν εἰδήσεις ἀποβιώσεων), 3 δὲ παρῃτήθησαν, συνδρομὴν δὲ κατέβαλαν ἐντὸς τοῦ ἔτους 167, καὶ δὴ 96 ἐκ τῶν ἐν Ἀθήναις, 14 δὲ ἐκ τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τοῦ βασιλείου, 57 δὲ ἐκ τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ. Τὰ ὀνόματα τῶν συνδρομητῶν θέλουν δημοσιευθῆ ἐν τέλει τῆς ἐκθέσεως ταύτης.

Ἐν γένει δὲ περὶ τῶν συνδρομῶν τῶν ἑταίρων καὶ τῶν ἄλλων τοῦ ἔτους εἰσπράξεων θέλει ἐκθέσει τὰ προσήκοντα ὁ ταμίας μετ' ὀλίγον. Ἡμεῖς δὲ ἐξαίρομεν ἐνταῦθα τὰ ὀνόματα τῶν πρὸς τὴν ἑταιρίαν ἐλευθεριωτέρων, τῶν δόντων ἀπὸ 100 δρ. καὶ ἀνωτέρω· Γεώργ. Ἀλ. Μαυροκορδάτος ἔδωκε δρ. 672, Ἐμμαν. Γ. Βουτσινᾶς δρ. 500, Θεόδ. Δούμπας 404:30, Σίμων Σίνας δρ. 100, Ἰω. Γκιὼν δρ. 100. Εἶναι δὲ καὶ δύο κοινὰ ἤτοι σωματεῖα κατατακτέα ἐν τοῖς ἐλευθερίοις, τὸ ἡμέτερον ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον διὰ δρ. 1000 καὶ ὁ δῆμος Ἑρμουπολιτῶν διὰ δρ. 400.

Ἐκ τῶν ἔξω τῶν Ἀθηνῶν ἐπιτρόπων τῆς ἑταιρίας οἱ ἐν τῷ ἔτει τούτῳ ἐνεργήσαντες προθύμως καὶ διὰ τοῦτο ἄξιοι τῆς ἡμετέρας εὐγνωμοσύνης εἶναι ὁ ἐν Καλκούττᾳ τῶν ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν ἀρχιμανδρίτης Δαμασκηνὸς Παπασπυρόπουλος, δειχθεὶς μιμητὴς τοῦ προκατόχου του ἀρχιμανδρίτου Γρηγορίου Ἰωαννίδου περὶ τὴν ἐπιμέλειαν τῆς συναγωγῆς τῶν ἀξίων λόγου συνδρομῶν παρὰ τῶν αὐ-

τόθι ὁμογενῶν, ἔτι δὲ ὁ ἐν Σμύρνῃ Κωνσταντῖνος Ξανθόπουλος καὶ ὁ ἐν Πετρουπόλει Γεώργιος Συμβουλίδης.

Ἔργα δὲ ἀρχαιολογικά, εἰς ἃ τὸ πλεῖστον μέρος τῶν εἰσπραχθέντων ἐδαπανήθη, εἶναι τὰ ἑξῆς.

Πρῶτον Ἀνασκαφαί. Τρεῖς δ' ἐγένοντο τοιαῦται. Τούτων προτέρα τῷ χρόνῳ εἶναι ἡ ἐκ τοῦ παρελθόντος ἀρχαιολογικοῦ ἔτους ἐξακολουθήσασα καὶ ἐν τούτῳ ἀδιακόπως μέχρι τέλους Δεκεμβρίου 1870, ἡ τῆς νεκροπόλεως τοῦ Κεραμεικοῦ.

Ἐχώρησεν ἡ ἐργασία ἐκεῖ ἐν τῇ γνωστῇ ὑμῖν θέσει ἐφ' ὅσον ἐξετείνετο ὁ τόπος ὁ ἠγορασμένος ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ὅτε δὲ οὗτος ἐξέλιπε καὶ οἱ λοιποὶ τῶν αὐτόθι κυρίων τοῦ ἐδάφους ἔκαμνον δυσκολίας εἰς τὴν ἐκχώρησιν αὐτοῦ, διεκόπη ἡ ἀνασκαφὴ πρὶν τελεσθῇ τὸ ὅλον ἔργον, ὡς ἦτο εὐκταῖον. Ἀλλ' ὅμως ἐν τῷ ἑξαμήνῳ χρόνῳ τῆς ἀνασκαφῆς ἀπεκαλύφθησαν, πρὸς πολλοῖς ἄλλοις ὀρθοῖς τε καὶ κατακειμένοις μνημείοις ἰδιωτῶν, καὶ δύο δημοσίᾳ ἱδρυμένα ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων μνημεῖα, ἅτινα πολὺ ἐχαροποίησαν τὸ συμβούλιον καὶ ἀνεζωπύρησαν τὰς ἐλπίδας του περὶ ἀνευρέσεως καὶ ἄλλων ὁμοίων καὶ σημαντικωτέρων, ἂν ἡ σκαφὴ ἐχώρει ἐλευθέρως πανταχόσε. Τὰ δύο δὲ μνημεῖα εὑρέθησαν πάνυ ἀνελπίστως ὀρθά, εἰς βάθος 4 περίπου μέτρων, κατὰ τὸ πρὸς τὴν πόλιν πλησιέστερον μέρος, ἐπὶ τῆς αὐτῆς σχεδὸν μεγάλης γραμμῆς ἢ ὁδοῦ μνημάτων, τῆς ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολάς, καὶ βλέπουσι πρὸς ἄρκτον. Εἶναι δὲ τὸ μὲν δύο πρέσβεων ἐκ Κερκύρας, εἰς Ἀθήνας ἐλθόντων καὶ κατὰ συγκυρίαν θανόντων, ἴσως τῷ 373 πρὸ Χριστοῦ, κατὰ ἓν χωρίον τοῦ Ξενοφῶντος (*), τὸ δὲ ἑνὸς προξένου τῆς Σηλυμβρίας, τῶν αὐτῶν περίπου χρόνων. Ἀμφότερα ταῦτα συμπεριελήφθησαν εἰς τὸ ἰχνογράφημα τῆς νεκροπόλεως, τὸ πέρυσι κατὰ Ἰούλιον μῆνα ἐκδοθὲν ἐν τῇ ἐνιαυσίῳ ἡμῶν λογοδοσίᾳ, ἔνθα καὶ τὰ λοιπὰ μνημεῖα τὰ ἕως τότε φανέντα κατὰ τὴν οἰκείαν ἕκαστον θέσιν ἀκριβῶς ἐδηλώθησαν. Ἐκ τῶν μετὰ ταῦτα δὲ φανέντων τέσσαρα μάλιστα εἵλκυσαν δικαίως τὴν προσοχὴν τῶν ἀρχαιολογούντων· ὧν τὸ ἓν πρὸς νότον τοῦ ἐκκλησιδίου τῆς ἁγίας Τριάδος, ἄλλως μὲν ἁπλοῦν, ἔχον δ' ἐπιγεγραμμένον τὸ ὄνομα Ἱππαρέτης Ἀλκιβιάδου Σκαμβωνίδου, ἐθεωρήθη ὡς τῆς ἐγγόνης τοῦ περιφήμου Ἀλκιβιάδου, τὸ δὲ πρὸς νότον τοῦ μνήματος τοῦ Δεξίλεω εὑρεθὲν ἐκίνησε τὴν περιέργειαν, καθὸ ὂν πιθανῶς οἰκογενειακὸν ταφεῖον, διότι ἀποτελεῖται ἐκ χώρου τετραγωνικοῦ περιειλημμένου τοίχῳ ἔσωθεν ἐπιχρίστῳ

(*) Ἐν Ἑλληνικῶν βιβλ. 6, κεφ. 2, § 9.

καὶ ἐνέχει 5 ἐνεπίγραφα μνήματα ἀγνώστων ἄλλοθεν ἀνθρώπων· τὸ τρίτον, βορειοανατολικῶς τοῦ τοῦ Δεξίλεω μνήματος ἐν ὑψηλοτέρῳ τόπῳ, εἶναι τὸ ναϊδιόσχημον μνῆμα δύο γυναικῶν, Δημητρίας καὶ Παμφίλης, μετ' ἀναγλύφου αὐτῶν παραστάσεως ἐν φυσικῷ καὶ πλέον μεγέθει, τῆς μὲν καθημένης ἐπὶ θρονίου, τῆς δὲ ὀρθῆς, ἀρίστης διατηρήσεως καὶ τέχνης ἐξόχως καλῆς. Τοῦτο τὸ μνημεῖον εὑρεθὲν κατακείμενον ἠνωρθώθη ἐπὶ τῆς βεβαίως οἰκείας βάσεως, κατασκευασθεισῶν ἐκ νέου μαρμάρου μόνων τῶν δύο αὐτοῦ ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐλλειπουσῶν παραστάδων, καὶ εἶναι τὰ νῦν ἓν τῶν καλλίστων κοσμημάτων τῆς νεκροπόλεως μετὰ τὸ τοῦ Δεξίλεω, ἐφελκύον πόῤῥωθεν πάντων τὰ ὄμματα καὶ διὰ τὸ μέγεθός του. Τὸ τέταρτον δὲν εἶναι κυρίως εἰπεῖν μνημεῖον, ἀλλὰ λοφίδιον φυσικὸν, νοτιοανατολικῶς τῶν δύο δημοσίων μνημείων, ἔχον κατὰ τὴν βόρειόν του πλευρὰν ὄχι πρὸς τῇ βάσει καὶ ἐπὶ τοῦ εὐλόγως ὑποτιθεμένου παλαιοῦ ἐδάφους, ἀλλ' ὀλίγον ὑψηλότερα ἓν ἄνοιγμα ἄγον εἰς ὄρυγμα ἐντὸς θολοειδὲς, ἱκανῶς εὐρύχωρον, ἔχον θώκους κάτω πεποιημένους ἐκ τοῦ αὐτοφυοῦς βράχου κύκλῳ, εἶτα δὲ κοιλότητά τινα ἐπιμηκεστέραν πρὸς δυσμὰς χωροῦσαν. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἦτο καὶ τοῦτο ταφεῖον, ἀλλὰ πρόπαλαι κατακεχωσμένον ξένοις χώμασι. Καθαρίζοντες δὲ αὐτὸ δὲν εὕρομεν εἰμὴ μικρά τινα ἀγγεῖα καὶ ἓν πήλινον ληκύθιον ἀρχαϊκῆς τέχνης μὲ παράστασιν Ἡρακλέους, καταβάλλοντος τὸν Ἀνταῖον ἐν Λιβύῃ.

Τοσαῦτα περὶ τῶν κυριωτέρων τῆς νεκροπόλεως· ἄλλως δὲ εὑρέθησαν ἐν ὅλῳ τῷ χώρῳ πολλοὶ τάφοι ἢ ἁπλῶς βόθροι ἐν τῇ γῇ, ἢ πήλιναι πύελοι καὶ λάρνακες λίθιναι πολυκόμματοι καὶ μνήματα διαφόρων σχημάτων, ὧν τινὰ καὶ ἀναγλύφοις κεκοσμημένα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον καλοῖς, πάντα τῶν Μακεδονικῶν καὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων, οὐδὲν δὲ τῶν Χριστιανικῶν. Καὶ χύδην δὲ ἐν τοῖς χώμασι τοῖς παλαιόθεν ἐπισεσωρευμένοις πολλὰ μικρὰ ἀρχαιολογικῶς περίεργα πράγματα εὑρέθησαν, τὰ ὁποῖα πάντα ἐπιμελῶς συνελέγοντο καὶ κατετέθησαν τὰ μὲν ἐν τῷ ἐπιτοπίως ἱδρυμένῳ ξυλίνῳ οἰκίσκῳ, τὰ δὲ καὶ εἰς τὸ τῆς ἑταιρίας Μουσεῖον μετεκομίσθησαν, τὸ ἐν τῷ Βαρβακείῳ.

Ἀγγεῖα δὲ πήλινα σῶα μὲ ζωγραφίας εὑρέθησαν νῦν πρῶτον, ὀλίγα μὲν καὶ μικρὰ, ἀλλὰ κομψὰ καὶ ταῦτα ἐν τάφοις ἁπλῶς ἐν τῇ γῇ πεποιημένοις καὶ δὴ ἐν τοῖς κατωτάτοις στρώμασι. Τοιαῦτα, ἴσως καὶ καλλίονα καὶ μείζονα, ἐλπίζομεν αὐτόθι καὶ ἄλλα νὰ εὑρεθῶσιν, ὅταν πάλιν τὸ μεθ' ἡμᾶς Συμβούλιον τοῦ ἐκεῖ ἔργου ἐπιληφθῇ καὶ τὴν ἐξερεύνησιν τῶν κατωτάτω τάφων καὶ τῶν πολλῶν ἐν τῇ θέσει ταύτῃ φρεάτων ἐπιχειρήσῃ. Ἐκ τούτων τῶν φρε-

άτων μόλις ἡμεῖς ἓν ἠρευνήσαμεν καὶ ἐξηγάγομεν τρεῖς κεφαλὰς ἐκ μαρμάρου, φυσικοῦ μεγέθους καὶ εἰκονικάς, τῶν Ῥωμαϊκῶν, ὡς φαίνεται, χρόνων. Ἀλλ' ὅπερ μάλιστα τὸ νῦν ἀποχωροῦν Συμβούλιον ἐπόθησε καὶ δὲν ἐπέτυχεν, εἶναι ἡ εὕρεσις τοῦ Διπύλου καὶ αἱ γραμμαὶ αἱ δύο τῶν ἐπιφανεστάτων δημοσίων μνημάτων ἐπὶ τῶν ἐπὶ Ἀκαδημίαν καὶ Ἐλευσῖνα ὁδῶν. Τοῦτο δὲ μόνον πεφωτισμένη νομοθετικὴ ἐνέργεια τῆς Κυβερνήσεως δύναται νὰ διευκολύνῃ, κατορθόνουσά ποτε τὴν ἐξαγορὰν ἢ ἀνταλλαγὴν τῶν ἰδιοκτήτων περὶ τὰ μέρη ταῦτα χωραφίων, ἰδίως δὲ τῶν πρὸς ἄρκτον καὶ ἀνατολὰς τῶν δύο δημοσίων μνημάτων, ἔνθα καὶ ὁδὸς προσέτι ἐπιπροσθεῖ δημοσία, ἧς ἡ διεύθυνσις καὶ ἡ ἰσοπέδωσις καλὸν ἦτο νὰ ἀλλάξῃ, διότι αὐτοῦ που καὶ πλησιέστατα ὑποτίθεται εὐλόγως τὸ Δίπυλον ἐν τῷ βάθει, καθ' ὅσον καὶ τὰ δύο δημόσια μνήματα εἶναι εἰς βάθος πολὺ, 4 περίπου μέτρων. Περὶ τούτου δὲ τοῦ πράγματος δὲν ἐλείψαμεν νὰ κάμωμεν ἐν καιρῷ τὰς δεούσας παραστάσεις εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ περιμένομεν.

Καταλέγομεν τώρα ἁπλῶς τὰ ἀνευρεθέντα κατὰ τοὺς ἓξ μῆνας τῆς ἀνασκαφῆς, ὡς τοῦτο ἐποιήσαμεν καὶ πέρυσι. Μνήματα μετ' ἀναγλύφων ἐκτετοπισμένα μὲν πολὺ ἢ ὀλίγον 4, κατὰ χώραν δὲ 1, στῆλαι ἁπλούστεραι καὶ τεχνικώτεραι μείζονες καὶ ἐλάσσονες κατὰ χώραν μὲν 5, ἐκτετοπισμέναι δὲ 14, βαθροειδῆ μνημεῖα 4, ὑδρίσι κατὰ χώραν 2, ἐκτετοπισμένη 1, κιονίσκοι κατὰ χώραν μὲν 20, ἐκτετοπισμένοι δὲ 29, κεφάλαιον αὐτῶν 80. Πάντα ταῦτα τὰ μνήματα εἶναι, ἐκτὸς 2, ἐνεπίγραφα. Αἱ ἐπιγραφαί των παρουσιάζουσιν ἱκανὰ τὰ περίεργα, ὡς θέλει δειχθῇ, ὅταν ποτὲ ἐκδοθῶσι δεόντως.

Ἐκ δὲ τῶν μικρῶν πραγμάτων, τῶν χύδην τε ἐν τοῖς χώμασιν, ἀλλὰ καὶ ἐν τάφοις παρ' ἡμῶν ἀνοιχθεῖσιν εὑρεθέντων, μνημονεύομεν ἰδίᾳ χρυσᾶ τινὰ φύλλα καὶ κοσμήματα καὶ ἕνα Χαρώνειον ὀβολόν, μάλιστα δὲ ἕνα στέφανον ἐκ φύλλων μύρτου χαλκῶν, κεχρυσωμένων διὰ λεπτῶν μίσχων, προσηρμοσμένων περὶ ταινίαν μολυβδίνην· οἱ καρποὶ τῆς μύρτου πήλινοι ὄντες ἦσαν κεχρυσωμένοι καὶ αὐτοί. Δυστυχῶς δὲν συνεκρατεῖτο ἱκανῶς ὁ στέφανος οὗτος ὅτε εὑρέθη καὶ καθαρισθεὶς ὕδατι ἐξ ἀνάγκης, ἔτι πλέον διέῤῥευσεν, ἀλλ' ὅμως ἡ κατασκευή του καὶ νῦν ἱκανῶς διαγινώσκεται. Τὰ φύλλα ὅπου δὲν σώζουσι τὴν χρύσωσιν, εἶναι καταπράσινα, ἄδηλον δὲ, ἂν ἐκ τῆς κατιώσεως τοῦ μετάλλου ἢ ἐκ βαφῆς τινος· τοῦτο μᾶλλον πιστεύεται. Τμήματα ἀναγλύφου παραστάσεως ἐκ γύψου πεποιημένα, μνᾶ πηλίνη, ἡμιμναῖον πήλινον ἐνεπίγραφον, πολλοὶ ἀμφορεῖς κεράμεοι, μάλιστα περὶ τὰ φρέατα ἔξωθεν συμπεπυ-

κνωμένοι, ὧν τινες καὶ ἐρυθρῷ χρώματι ἐπιγραφὰς Λατινικὰς ἔχουσι μετὰ χρονολογίας, ὡς φαίνεται. Μία αὐτῶν εὑρέθη οὖσα βεβυσμένη ἄνω φαιῷ πηλῷ καὶ ἐσφραγισμένη. Εἷς λύχνος πήλινος μὲ ἔκτυπον παράστασιν σκελετοῦ ἀνθρωπίνου, εἷς λύχνος μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ ἐν τοῖς χύδην χώμασιν εὑρεθείς. Ἐκ τῆς εὑρέσεως τούτου τροποποιεῖται κατά τι ὁ περυσινὸς ἡμῶν λόγος, ὅτι οὐδὲν ἴχνος Χριστιανισμοῦ εὑρέθη καθ' ὅλον ἐκεῖνον τὸν χῶρον τῆς νεκροπόλεως.

Ἡ ὅλη δαπάνη τῆς ἀνασκαφῆς ταύτης κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀνέβη εἰς δραχ. 10,629:45, ἀποκομισθέντων χώματος μέτρων κυβικῶν 13,491.

Ἡ δευτέρα τῶν ἀνασκαφῶν ἐγένετο τὸν Μάρτιον καὶ Ἀπρίλιον ἐν τῷ δ'. τμήματι τῆς πόλεως πρὸς τῇ δυτικομεσημβρινῇ γωνίᾳ τῆς Ἀττάλου στοᾶς, ἤτοι ἐν τῷ ἐρειπίῳ τῆς λεγομένης Πυργιωτίσσης· ἦτο δὲ κυρίως ἐξακολούθησις καὶ ἀποτελείωσις τῆς πέρυσιν διακοπείσης ἀνακαθάρσεως καὶ εὐθετήσεως τῶν ἤδη πρότερον κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνασκαφέντων τόπων. Διελύθη λοιπὸν ἐφέτος ὁλοτελῶς ἐκεῖνο τὸ ὀγκῶδες μαρμάρινον κρηπίδωμα τοῦ ποτὲ πύργου, ἐξήχθησαν καὶ ἐγνώσθησαν πάντες οἱ ἐν αὐτῷ φανεροί τε καὶ λανθάνοντες ἐνεπίγραφοι λίθοι, καὶ αὐτοὶ μὲν εὐθετήθησαν ὡς ἔδει ἐν τῷ δεξιᾷ τοῦ ἐρειπίου κενῷ ἐμβαδῷ, τοὺς δὲ ἀλλοίους ἐχρησιμοποιήσαμεν, οὐδόλως παραμορφώσαντες τὸ ἀρχιτεκτονικὸν σχῆμά των, εἰς κατασκευὴν ἀναβάθρας ἀγούσης ἀπὸ τοῦ βάθους τῆς ἀνασκαφῆς εἰς τὸ ἄνω θυρίον τοῦ περιβόλου τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἵνα εὐχερῶς δι' αὐτοῦ καταβαίνωσιν οἱ φιλάρχαιοι. Καὶ τὰ μὲν μεγάλα βάθρα μετακινηθέντα ἐκ τῆς θέσεώς των ἔδειξαν τιμητικὰς ἐπιγραφὰς τῶν μ. Χρ. Ῥωμαϊκῶν χρόνων καὶ ὀνόματα τεχνιτῶν τινῶν, ὁ δὲ ὀλίγος ὑπόλοιπος γόμος τοῦ πύργου, ἐξαχθεὶς καὶ αὐτὸς ὅλος, ἔδειξεν εἰς φῶς τεμάχια οὐκ ὀλίγα ἐφηβικῶν ψηφισμάτων, ἐπίσης τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων, ἅπερ συμπληροῦσιν εὐπροσδέκτως τὰς πρὸ ἐτῶν αὐτόθεν ἐξαχθείσας στήλας (*), ἀλλ' ὅμως ἐκεῖνο, δι' ὃ μάλιστα ἐσπουδάσαμεν τὴν συντέλεσιν τῆς διαλύσεως, δὲν ἐπετεύχθη ἐντελῶς. Μόλις δηλ. δύω ἢ τρία ἦλθαν εἰς φῶς τεμάχια τῆς στήλης ἐκείνης τῆς ἐφηβικῆς, ἥτις μνημονεύουσα τὸν ἀγῶνα Σύλλεια, περιμένει ἀπὸ 10 ἐτῶν τὴν ἔκδοσίν της (**), καὶ πρέπει

(*) Λ. χ. τὴν στήλην τὴν ἐπὶ Ἀγαθοκλέους ἄρχοντος, τὴν πρώτην ἐν Φιλίστορος τόμῳ ά. τυπωθεῖσαν.

(**) Ἴδε Φιλίστορος τόμ. ά. σελ. 49 καὶ προσέτι τὴν ἐν σελ. 8 τῆς περυσινῆς λογοδοσίας τῆς ἑταιρίας σημείωσιν.

ἴσως τώρα ν' ἀπελπισθῇ τις, ὅτι θὰ εὑρεθοῦν ποτε καὶ τὰ ἄλλα λείποντα ἔτι τεμάχιά της. Ὁπωσδήποτε ὅμως κέρδος τι προσεγένετο εἰς τὸν μέλλοντα ἐκδότην τῆς στήλης. Ἄλλο δὲ κέρδος ἔτι ἐκ τῆς ἀνακαθάρσεως ταύτης τῶν τόπων εἶναι, ὅτι κάλλιον ἀνεδείχθη νῦν τοῖχός τις ἐκ πωρίνων λίθων ἐπιμελῶς ᾠκοδομημένος πρὸς νότον τῆς θέσεως τοῦ μαρμαρίνου κρηπιδώματος, οὗ τοίχου ἐγένετο μνεία καὶ ἐν τῇ περυσινῇ ἡμῶν λογοδοσίᾳ ὡς σπουδαίου, ἂν ἤθελεν ἀποδειχθῇ, ὅτι ἀποτελεῖ, ὡς φαίνεται, τὴν νοτιοδυτικὴν γωνίαν τοῦ ποτὲ περιβόλου τῆς Ἀτταλείου στοᾶς. Τοσαῦτα εἰπόντες εὐχόμεθα νὰ ἐπιληφθῇ ἡ Κυβέρνησις δραστηρίως τῆς ἐξαγορᾶς καὶ τῶν λοιπῶν ἐπὶ τῆς στοᾶς ἰδιωτικῶν οἰκιῶν, ὅπως δυνηθῇ ποτε ἡ ἑταιρία νὰ συντελέσῃ τὸ ὄχι ἄδοξον αὐτῇ ἔργον τῆς τελείας ἀποκαλύψεως τῆς μηκίστης ταύτης τῶν ἐν Ἀθήναις ἀρχαίων οἰκοδομῶν, ἣν αὐτὴ πρώτη κατέδειξεν εἰς τὰ ὄμματα τῶν ἀρχαιολόγων, διαλύσασα τὰ περὶ τῶν αὐτόθι τριχῇ μεμερισμένων ἐρειπίων ἀνυπόστατα εἰκοτολογήματα τῆς παλαιοτέρας τοπογραφίας. Ἐδαπανήθησαν ἐν τῇ Πυργιωτίσσῃ δρ. 327.

Ἡ τελευταία τῶν ἀνασκαφῶν, ἡ πρὸ τεσσαράκοντα ἡμερῶν ἀρξαμένη καὶ διαρκοῦσα ἔτι, εἶναι ἐπίσης ἐξακολούθησις προγενεστέρας τινὸς, μετὰ μακρὸν δὲ διάλειμμα χρόνου ἀναληφθεῖσα. Ἐν μηνὶ Ἰουλίῳ τοῦ 1858, ὅτε μετὰ τετραετῆ νάρκην εἰς ζωὴν ἐνεργὸν πάλιν ἀνέστη ἡ ἑταιρία, πρώτην ἀνασκαφὴν ἐποίησεν ἐν τῷ δ'. τμήματι τῆς πόλεως ἐν τῇ χθαμαλῇ θέσει τῇ ἀνατολικῶς τοῦ Θησείου καὶ πρὸς βορρᾶν τῆς ἐκκλησίας τῆς Παναγίας Βλασαροῦς, ἔνθα ἐπὶ βάθρων ἵστανται τρεῖς κολοσσιαῖοι καὶ τερατόμορφοι ἀνδριάντες, ὁ εἷς ὄχι ἐν τῇ οἰκείᾳ θέσει, ὄντες συμφυεῖς κατὰ τὰ νῶτα πρὸς τετραγώνους στήλας. Καὶ οἱ μὲν δύο εἶναι ἄνδρες τὰ ἄνω μέχρι τοῦ ὀμφαλοῦ, κατωτέρω δὲ οἱονεὶ πτερύγια φυλλώδη ἔχουσι καὶ τὴν κοιλίαν δακτυλιωτὴν ὡς τῶν ἐντόμων, περατοῦνται δὲ εἰς ἰχθύος οὐρὰν δίχα ἔνθεν καὶ ἔνθεν συστρεφομένην, ὁ δὲ τρίτος, ἀνὴρ ὢν τὰ ἄνω μέχρι καὶ τῶν γονάτων ἐφ' ὧν βαίνει, ἔχει ἀντὶ ποδῶν ὀφιοειδὲς σῶμα φολιδωτὸν, ἀνιὸν ἔνθεν καὶ ἔνθεν καὶ λεπτυνόμενον πρὸς τὰ ἄνω μέχρι τοῦ λαιμοῦ. Τὰ δὲ βάθρα τῶν δύο (διότι τὸ τοῦ τρίτου σχεδὸν ὅλον εἶναι κατεστραμμένον) ἔχουσιν ἔμπροσθεν γλυπτὸν δένδρον, ἴσως τὴν ἐλαίαν τῆς Ἀθηνᾶς, μετ' ἀνελισσομένου ὄφεως.

Ὅτι οἱ ἀνδριάντες οὗτοι οἱ νῦν ὅλως ἐστερημένοι τῶν χειρῶν, (οἱ δύο δὲ καὶ τῶν κεφαλῶν), ἀνεῖχόν ποτε ὡς ἄτλαντές τινες ἢ τελαμῶνες ἐπιστύλιον καὶ ἐπομένως ἦσαν μέλη ἀρχιτεκτονικὰ οἰκοδομῆς τινος, ἐφαίνετο πρόδηλον καὶ τότε καὶ νῦν, ἔκ τε τοῦ

σχήματος αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν παρακειμένων τμημάτων ἐπιστυλίου καὶ ἄλλων ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν. Ἀλλ' ἀδήλου ὄντος, τίνος παλαιᾶς οἰκοδομῆς ἦσαν λείψανα, ἔσκαψε τότε ἡ ἑταιρία ἱκανὸν χῶρον παρὰ τοὺς ἀνδριάντας, ἐλπίζουσα νὰ εὕρῃ τι τὸ δυνάμενον νὰ τεκμηριώσῃ τὸ ἀληθὲς ὄνομα τοῦ κτίσματος, ἵνα παύσῃ ἡ περὶ αὐτοῦ ἄγνοια καὶ διαφωνία τῶν ἀρχαιολόγων. Τούτων τινὲς στοὰν ἐπωνύμων τὸ ὠνόμαζον (*), ὡς ἔκ τινος παρὰ τῷ Παυσανίᾳ (**) μνείας ἐν Ἀθήναις ἀνδριάντων ἁπλῶς τῶν ἐπωνύμων ἡρώων τῶν Ἀττικῶν φυλῶν, ἐξ ὧν οἱ δύο τοὐλάχιστον, ὁ Κέκρωψ καὶ ὁ Ἐρεχθεὺς ἢ Ἐριχθόνιος, ἐμυθεύοντο γηγενεῖς καὶ διφυεῖς, ἤτοι τὰ κάτω ὀφιόσχημοι, ὁποῖον σχῆμα ἔχει ὁ εἷς ἐκ τῶν τριῶν σωζομένων ἀνδριάντων, ὁ δὲ Ἱπποθόων ἐμυθεύετο τοῦ Ποσειδῶνος υἱὸς καὶ ἑπομένως δὲν ἦτο ἀπίθανον νὰ ἦτο ἐνταῦθα παρεσταμένος εἰς ἰχθὺν ἀπολήγων, ὡς οἱ δύο τῶν σωζομένων ἀνδριάντων. Ὑπῆρχε δὲ καὶ μία ἄλλη ἀρχαία εἴδησις παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ῥήτορσι φερομένη (***) ὅτι πρόσθεν τῶν ἐπωνύμων ἐξετίθεντο νόμοι καὶ ἄλλα πολιτικὰ ἔγγραφα πρὸς γνῶσιν τοῦ κοινοῦ Βλέποντες δὲ οἱ ἀρχαιολόγοι, ὅτι ἡ ἐργασία τῶν βάθρων καὶ τῶν στηλῶν τούτων ἐδήλου τέχνην ἐν παρακμῇ καὶ καταπτώσει καὶ αὐτοὺς δὲ τοὺς συμφυεῖς ταῖς στήλαις ἀνδριάντας ὄχι καλῶς εἰργασμένους κρίνοντες, (ὅπερ καθ' ἡμᾶς ἀδικώτερον ἴσως) ἔτι δὲ καὶ τὴν κακὴν τῶν βάθρων θεμελίωσιν παρατηροῦντες, ἐδέχοντο ὅτι ἐκεῖνοι μὲν οἱ παλαιοὶ τῶν ῥητόρων καὶ τοῦ Παυσανίου ἐπώνυμοι ἐξέλιπον, ἄλλως τε καὶ τοῦ τόπου ἐν ᾧ ποτε ὑπάρξαντες ἱστοροῦνται, οὐ πάνυ συμφωνοῦντος πρὸς τὴν θέσιν τῆς Βλασαροῦς, ἄλλοι δὲ κατεσκευάσθησαν ἐν τῷ β'. ἢ γ'. μετὰ Χριστὸν αἰῶνι, οὗτοι δὴ οἱ σωζόμενοι, καὶ ἐχρησίμευον ἀλλέως εἰς τὴν ἱστορουμένην ἔκθεσιν ἢ προσκόλλησιν τῶν πολιτικῶν ἐγγράφων· ἔχοντες δηλ. κατὰ νώτου τὴν ἐπίπεδον ἐπιφάνειαν τῶν στηλῶν μετὰ καὶ ἐξέχοντος περιθωρίου ἐπιτηδειοτάτην πρὸς τοῦτο. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτω πως ἐδόξασάν τινες. Ο δὲ μακαρίτης Πιττάκης Φορβαντεῖον ἐκάλεσε τὸ ἐν λόγῳ ἐρεί-

---

(*) Οὕτω καὶ ὁ ὀνοματοθέτης τῶν ἀγυιῶν τῶν νέων Ἀθηνῶν· διότι ἡ ἐκεῖ ἀπὸ βοῤῥᾶ πρὸς νότον ἄγουσα εἶν' ἐπιγεγραμμένη· ὁδὸς ἐπωνύμων.

(**) Βιβλ. 1, κεφ. 5, § 1.

(***) Ἰσαῖος κ. Δικαιογ. § 38. Δημοσθένης κ. Μειδίου § 103. κ. Τιμοκρ. § 23. Αἰσχίνης κ. Κτησιφ. § 39. Ἐν τούτοις τοῖς χωρίοις καὶ ἐν ἄλλοις τρισὶν ἡ φράσις εἶναι· πρὸ, πρόσθεν, ἔμπροσθεν τῶν ἐπωνύμων, παρὰ δὲ Ἀνδοκίδῃ ἐν τῷ περὶ τῶν μυστηρίων § 83: ἀναγράφοντες ἐν σανίσιν ἐκτιθέντων πρὸς τοὺς ἐπωνύμους.

πιον ἐν ἔτει 1835, ἐνιδών τινα τῶν ἀνδριάντων σχέσιν πρὸς τὰ παρὰ τῷ ῥήτορι Ἀνδοκίδῃ (*) καὶ τῷ λεξικογράφῳ Ἁρποκρατίωνι (**) ἱστορούμενα περὶ τοῦ Φόρβαντος υἱοῦ τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τοῦ ποτὲ ἐν Ἀθήναις μνημείου του, τοῦ Φορβαντείου, ἐν ᾧ οὗτος παριστάνετο ἐν μάχῃ πρὸς τὸν Ἐρεχθέα.

Ἀλλὰ ἡ τότε ἐν ἔτει 1858 ἀνασκαφή, ἂν καὶ καθαρίσασα τὸν πέριξ χῶρον ἀνέδειξε κάλλιον τοὺς ἀνδριάντας, κυρίως ὅμως εἰπεῖν οὐδὲν φῶς παρέσχε πρὸς διάλυσιν τοῦ περὶ αὐτοὺς σκότους· διότι ἐφάνησαν μὲν τὰ θεμέλια τὰ ὑπὸ τὰ βάθρα τῶν 2 ἀνδριάντων κακῶς ἐκτισμένα καὶ ὅτι εἶχε γίνει ἐν αὐτοῖς χρῆσις καὶ μαρμαρίνων μελῶν ἀρχιτεκτονικῶν οἰκοδομῆς τινος, ἰδίως γεισωμάτων ὑπτίως τεθειμένων, καὶ ὅτι τέσσαρα τοὐλάχιστον θὰ ἦσάν ποτε τὰ βάθρα ἐν συμμέτρῳ ἀποστάσει, ἔτι δὲ καὶ τοῖχοί τινες παρ' αὐτὰ ἐν γραμμαῖς διαφόροις ὁπωσοῦν ἀνεδείχθησαν, ἀλλ' ἡ σημασία των δὲν διεκρίθη οὐδὲ κἂν τὸ ἂν εἶναι οὗτοι σύγχρονοι τοῖς ἀνδριάσιν ἢ ὑστερόχρονοι. Ἐπὶ πᾶσι τὰ τότε εὑρεθέντα γλυπτὰ καὶ ἐνεπίγραφα μάρμαρα ἄλλως μὲν εἶχον ἀξίαν τινά, οὐδὲν δὲ συνετέλεσαν πρὸς τὸ κυρίως ζητούμενον.

Καὶ νῦν δὲ οὕτω πως χωρεῖ τὸ ἔργον εἰς τὰς ἀρχάς του, διότι ἂν ἐξαιρέσῃ τις τὸ ὅτι πρὸς ἀνατολὰς τῆς γραμμῆς τῶν ἀνδριάντων ἔνθα εἴχομεν τώρα τόπον νὰ σκάψωμεν, ὡς ἐξαγορασθέντα ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ἐφάνη ὁ τοῖχος ὁ θεμέλιος ὄχι πολὺ προβαίνων, ἀλλὰ ἕως 10 μέτρα καὶ ἔπειτα στρέφων κατ' ὀρθὴν γωνίαν πρὸς νότον, καὶ τὸ ὅτι μεταξὺ τῶν 4 κρηπιδωμάτων τῶν βάθρων δὲν φαίνεται ὑπάρξας ποτὲ τοῖχος συνεχής, ἄλλο τι εἰσέτι δὲν μᾶς ἐπαρουσιάσθη διδακτικόν. Ἀλλὰ ταῦτα, ὡς καὶ τὸ βάθος τοῦ ποτὲ κτιρίου, θὰ τὰ δείξῃ ἡ περαιτέρω τοῦ ἔργου πρόοδος, ἂν δὲν μᾶς λείψῃ ὅμως ὁ τόπος, ὃν ἔχομεν ἀνασκάψιμον, ὅπερ καὶ σχεδὸν φόβος νὰ συμβῇ, διότι ἤδη εἰς ἓν μέρος, κατὰ τὴν νοτιοανατολικὴν γωνίαν, εἰς βάθος χωρήσαντες ἱκανὸν καὶ εὑρόντες στρῶσίν τινα ὄχι ἀμελῶς, ὡς φαίνεται, ἐκτισμένην ἐκ μεγάλων πειραϊκῶν τετραγώνων λίθων, δὲν δυνάμεθα νὰ προβῶμεν ὅσον θέλομεν πρὸς ἀνίχνευσιν τοῦ ἐπὶ πόσον παρατείνεται. Ἀλλ' ὅμως ἂς ἐλπίζωμεν, ὅτι παντάπασιν ἄκαρπον δέν θ' ἀποβῇ τὸ ἔργον.

Ἐξήχθησαν ἐκ ταύτης τῆς ἀνασκαφῆς ἕως τώρα 6 διάφοροι ἐπιγραφαί, εις μέγας μαρμάρινος δίσκος ἤτοι παροψίς, 9 χαλκᾶ νομί-

---

(*) Περὶ τῶν μυστηρ. § 62. Ἑρμῆς ὁ παρὰ τὸ Φορβαντεῖον.
(**) Ἐν λ. Φόρβας.

σματα Ἑλλήνων, Ῥωμαίων, Βυζαντίου, Ἐνετῶν καὶ 3 Τουρκικοὶ παράδες. Ἐδαπανήθησαν δὲ εἰς διάστημα μηνὸς δρ. 366:10.

Μεταβαίνομεν εἰς τὰ λοιπὰ τοῦ ἔτους ἔργα.

Πρὸς πλουτισμὸν τοῦ Μουσείου τῆς ἑταιρίας, τοῦ ἐν τῷ Βαρβακείῳ, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τοῦ ἐθνικοῦ τῆς Ἑλλάδος Μουσείου, τοῦ ὁποίου κατὰ τὸν διέποντα ἡμᾶς ὀργανισμὸν, εἶναι κτῆμα πάντα τὰ ὑπὸ τῆς ἑταιρίας ἀποκτώμενα, ἠ γ ο ρ ά σ θ η σ α ν ἐν τῷ ἔτει τούτῳ πολλὰ ἀρχαῖα παντοίας ὕλης καὶ τέχνης, ἀντὶ δρ. 6830:85. Εἶναι δὲ ἐν αὐτοῖς καὶ καλὰ καὶ μέτρια πράγματα, καὶ σῷα καὶ κολοβά, πάντα ὅμως παρέχοντα διδασκαλίαν περὶ τοῦ προγονικοῦ ἡμῶν βίου. Τόσον λέγομεν καθολικῶς, διότι περὶ τῆς εἰδικῆς αὐτῶν ποιότητος δύσκολον μᾶς εἶναι νὰ λαλήσωμεν ἐν τῇ παρούσῃ ὥρᾳ. Τούτων οὐκ ὀλίγα, ἀγγεῖα μάλιστα ἐζωγραφημένα, ἠξιώθησαν νὰ ἐκδοθῶσιν ἐν πολυτελέσι βιβλίοις ὑπὸ Εὐρωπαίων ἀρχαιολόγων, ἐπισκεφθέντων τὸ Μουσεῖον, κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος (*). Προτρέπομεν δὲ καὶ τοὺς ἡμετέρους συμπολίτας νὰ φοιτῶσιν συχνότερον ἢ ὅσον μέχρι τοῦδε εἰς ἐπίσκεψιν αὐτῶν καὶ ἐπίγνωσιν τῆς καλλιτεχνικῆς ἢ ἐπιστημονικῆς των ἀξίας. Ἀνοίγει τὸ Μουσεῖον διά τε τοὺς ἑταίρους καὶ δι' ἅπαν τὸ κοινὸν τῆς πρωτευούσης δὶς τῆς ἑβδομάδος, δευτέραν καὶ τετάρτην, παρεχομένων καὶ πασῶν τῶν εὐκολιῶν εἰς τὴν μελέτην τῶν ἐν αὐτῷ, συμφώνως πρὸς τὰ ἀναγεγραμμένα ἐν τῷ ἐλευθερίῳ ὀργανισμῷ τῆς ἑταιρίας.

Καὶ κατὰ τὸ παρὸν δὲ ἔτος καθὼς καὶ κατὰ τὰ πρότερα ἐγένοντο δ ω ρ ε α ὶ ἀ ρ χ α ί ω ν εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦτο παρὰ διαφόρων ἐν Ἀθήναις καὶ ἀλλοῦ οἰκούντων ὁμογενῶν καὶ ἀλλογενῶν, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα θὰ περιληφθῶσιν εἰς τὴν ἔκθεσιν ταύτην ὅταν τυπωθῇ, ἀνεγράφοντο δὲ μετ' εὐγνωμοσύνης καὶ ἐν ταῖς μηνιαίαις δηλώσεσιν, ἃς τὸ γραφεῖον τῆς ἑταιρίας κατεχώριζεν ἑκάστοτε εἰς τὰς ἐφημερίδας τῆς πρωτευούσης.

Εἰς Μ ο υ σ ε ι α κ ὰ ἔ ρ γ α, ἤτοι συγκόλλησιν καὶ ἵδρυσιν καὶ ἄλλας ἐπιμελείας τῶν ἀρχαίων τῆς ἑταιρίας, τῶν ἐν τῷ Βαρβακείῳ καὶ ἐν ἄλλαις περιοχαῖς τῆς πόλεως, ἐδαπανήθησαν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο δρ. 947:57, εἰς ἐπισκευὰς δὲ ἀρχαίων, ἐννοεῖται κατὰ τὸ ἀναγκαιότατον μόνον πρὸς τὴν ἀσφαλῆ συντήρησίν των, ὄχι δὲ πρὸς εὐπρεπῆ συμπλήρωσίν των, ἣν πάντοτε ἐθεωρήσαμεν ἐπιβλαβῆ εἰς τὴν ἀρχαιολογικὴν ἐπιστήμην, ἐδαπανήθησαν δρ. 607:70.

(*) Ἴδε τὸ τοῦ Benndorf σύγγραμμα Griechische u. sicilische Vasenbilder. Berlin, 1869, εἰς φύλλον, καὶ τὸ τοῦ Heydemann Griechische Vasenbilder, Berlin, 1870 εἰς φύλ.

Ἡ σύνταξις τοῦ λεπτομεροῦς καταλόγου τῶν τῆς ἑταιρίας ἀρχαίων, ὄχι μόνον τῶν ἐν τῷ Βαρβακείῳ, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀλλαχοῦ τῆς πόλεως, ἐπροχώρησεν ἐν τῷ ἔτει τούτῳ μέχρι τοῦ γενικοῦ ἀριθμοῦ 5500 (*). Πέρυσιν ὁ ἀριθμὸς οὗτος ἦτο 5230.

Ἡ βιβλιοθήκη τῆς ἑταιρίας ηὔξησε κατὰ 21 βιβλία, ὧν 20 μὲν ἐδωρήθησαν, ἓν δὲ ἠγοράσθη. Πίναξ αὐτῶν θὰ προσαρτηθῇ εἰς τὴν ἔκθεσιν ταύτην.

Τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐφημερίδος, τῆς ὑπὸ τῆς ἑταιρίας ἐκδιδομένης δαπάνῃ τῆς Κυβερνήσεως, οὐδὲν ἐν τῷ ἔτει τούτῳ τεῦχος ἐξεδόθη, διότι οἱ ὀλιγοστοὶ συντάκται της δὲν ηὐκαίρησαν ἐκ τῶν πολλῶν ἄλλων ἀσχολιῶν των. Μόνον ἂν συμπράξωσι πλείονες, θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκδίδηται συχνότερον τὸ περιοδικὸν τοῦτο.

Ἐγένετο ἐφέτος καὶ μία ἀγορὰ παρὰ τῆς ἑταιρίας ἐξ ἐκτάκτου ἀνάγκης. Ἐδημοπρατεῖτο τὸν παρελθόντα Ὀκτώβριον ἀγρὸς τῶν κληρονόμων τοῦ μακαρίτου Πιττάκη ἐκ στρεμμάτων 14, κείμενος παρὰ τὴν Πνύκα. Τὸ Συμβούλιον, ἂν καὶ ἔλαβεν ἐπίσημον πληροφορίαν, ὅτι ἡ Πνὺξ αὐτὴ καὶ ὁ περὶ αὐτὴν χῶρος ἀνήκουσιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, κατ' ἀπόφασιν τῆς ἐπὶ τῶν Τουρκικῶν ποτε κτημάτων μικτῆς ἐπιτροπῆς, ἔκρινεν ὅμως, ὅτι, ἂν περιήρχετο ὁ ἀγρὸς οὗτος εἰς ἰδιώτην τινά, θὰ ἦτο κίνδυνος νὰ ἀνοιχθῇ ἐκεῖ λατομεῖον καὶ νὰ κολοβωθῇ ἢ καὶ ὅλως ἐξαφανισθῇ τὸ γεραρὸν τῆς ἀρχαιότητος μνημεῖον ἡ Πνύξ. Τοιαῦτα λυπηρὰ γεγονότα δὲν ἔλειπαν καὶ ἀλλαχοῦ τοῦ βασιλείου καὶ παρ' αὐτὰς τὰς Ἀθήνας. Ὅθεν ἠγοράσθη ὁ ἀγρὸς καὶ ἐπληρώθη δραχμαῖς 1675:50. Μετὰ ταῦτα δὲ ἀνεδέχθη ἡ Κυβέρνησις τὴν δαπάνην, προσέθηκε τὸ ποσὸν εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος ἔτους καὶ μετ' ὀλίγον τὰ καταβληθέντα χρήματα εἰσέρχονται πάλιν εἰς τὸ ταμεῖον τῆς ἑταιρίας.

Ὑπολείπεται δὲ νὰ προσθέσωμεν καὶ τὸ ἐφεξῆς, ὃν ἄξιον τῆς προσοχῆς τῶν ἑταίρων.

(*) Μέχρι τῆς σήμερον, 31 Ἰουλίου 1871, ἡμέρας ὅτε ἐκτυποῦται τὸ παρὸν φύλλον, ὁ ὅλος ἀριθμὸς τῶν καταλελεγμένων ἀρχαίων ἀνέβη εἰς 5558, καὶ σύγκειται ἐκ τῶν ἑξῆς ειδικῶν ἀριθμῶν· λιθίνων 1846, χαλκῶν 554, σιδηρῶν 31, μολυβδίνων 463, ἀργυρῶν 20, χρυσῶν 42, ὀστεΐνων 33, ὑαλίνων 84, διαφόρων ἀναμίκτων ὑλῶν 72, πηλίνων ἀγγείων 1291, πηλίνων μορφῶν 489, πηλίνων λύχνων 278, πηλίνων σκευῶν 147, πηλίνων τύπων ἤτοι μητρῶν 39, θραυσμάτων πηλίνων 107, πυραμιδοειδῶν πηλίνων 45, φακοειδῶν πηλίνων 13, λαβῶν ἀμφορέων ἐνεπιγράφων 4. Ἰστέον δὲ ὅτι αἱ λαβαὶ ἀμφορέων ἐνεπίγραφοι συμποσοῦνται νῦν ὑπὲρ τὰς 7 χιλιάδας. Νομίσματα δὲ ὑπάρχουσιν, ἂν καὶ εἰσέτι ὄχι διατεταγμένα χρυσᾶ μὲν 11 (τὰ πλεῖστα Βυζαντινά), ἀργυρᾶ δὲ μετὰ καὶ τῶν ἐκ τοῦ κράματος potin ἢ billon περὶ τὰ 500, χαλκᾶ δὲ περὶ τὰς 9 χιλιάδας.

Ἐπειδὴ τὸ Συμβούλιον τῆς ἑταιρίας ἐπληροφορεῖτο κατὰ καιροὺς, ὅτι βλάβαι ἐγίνοντο εἰς τὰς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τοῦ βασιλείου ἀρχαιότητας, ἀνεφέρετο ἑκάστοτε εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας καὶ ἐζήτει τὴν περιστολὴν τοῦ κακοῦ. Συνεπείᾳ τοιούτων παραστάσεων ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου πρό τινος χρόνου ἐγκύκλιος εἰς τὰς κατὰ τὸ βασίλειον ἀρχὰς, ἐφιστῶσα τὴν προσοχὴν αὐτῶν εἰς τὴν ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν τοῦ περὶ ἀρχαιοτήτων νόμου. Ἀλλὰ τὸ Συμβούλιον τῆς ἑταιρίας ἐθεώρησε πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ ἀναγκαίαν καὶ τὴν ἀποστολὴν ἐφόρων τῶν ἀρχαιοτήτων καὶ ἐπρότεινε τοῦτο εἰς τὴν Κυβέρνησιν. Ἡ δὲ Κυβέρνησις παραδεχθεῖσα εὐχαρίστως τὴν πρότασιν, ἐνέγραψεν ἀρτίως εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ κράτους συνδρομὴν 4 χιλιάδων δραχμῶν εἰς τὴν ἑταιρίαν διὰ τὸ ἔτος τοῦτο πρὸς ἐφόρευσιν καὶ δυνατὴν ἀπὸ πάσης βλάβης φύλαξιν τῶν κατὰ τὰς ἐπαρχίας ἀρχαιοτήτων, καὶ ἡ Βουλὴ προθύμως ἐψήφισε τὴν δαπάνην ταύτην. Εὐγνωμονοῦντες εἴς τε τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὴν Βουλὴν, εὐχόμεθα νὰ ἀναπτύξῃ προσεχῶς ἡ ἑταιρία τὴν ἐνέργειάν της πρὸς σωτηρίαν τῶν τιμιωτάτων εἰς τὸ ἔθνος προγονικῶν ἀρχαιοτήτων.

Τοσαῦτα περίπου ἦσαν ῥητέα περὶ τῶν ἐνιαυσίων ἔργων τοῦ Συμβουλίου ὑμῶν.

Μετὰ τὸν γραμματέα παρελθὼν ὁ ταμίας τῆς ἑταιρίας Παν. Ἐμ. Γιαννόπουλος ἔλεξε τάδε·

Κύριοι!

Παρὰ τῶν κυρίων προέδρου καὶ γραμματέως ἠκούσατε ἐκτεθειμένας τὰς πράξεις καὶ ἐργασίας τοῦ κατὰ τὸ λῆξαν ἀρχαιολογικὸν ἔτος διοικήσαντος τὰ τῆς ἑταιρίας Συμβουλίου· ἐμοὶ ἀπόκειται ἤδη ἡ ἔκθεσις τῶν οἰκονομικῶν αὐτῆς καὶ ἡ περὶ ταῦτα λογοδοσία.

Ἰδοὺ εἰς χεῖρας ἑκάστου ἡμῶν ἔντυπος ὁ ἰσολογισμὸς τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς ἑταιρίας διὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα. (Βλέπε κατωτέρω τὸν ἰσολογισμόν).

Ἀσχέτως τοῦ ἀπὸ τὴν διαχείρισιν τοῦ παρελθόντος ἔτους μετα-

φερθέντος ὑπολοίπου ἐκ δραχμῶν.................. 5,755:84
αἱ κατὰ τὸ λῆξαν ἤδη εἰσπράξεις τῶν διαφόρων ἐσόδων, ὡς ἀναλελυμένως ἐμφαίνονται ταῦτα ἐν τῷ πρώτῳ μέρει τοῦ ἰσολογισμοῦ, ἀνέρχονται εἰς δραχμὰς .. 27,044:43
αἱ δὲ κατὰ τὸ αὐτὸ διάστημα δαπάναι, ὡς ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει τοῦ ἰσολογισμοῦ ἀναλελυμένως παρατηροῦνται, ἀποτελοῦσι ποσὸν δραχ.......................... 23,492:39
ἑπομένως τὸ περίσσευμα τῶν ἐσόδων τοῦ ἔτους πρὸς τὰ ἔξοδα αὐτοῦ ἐκ δρ.............................. 3,615:04
προστιθέμενον εἰς τὸ ὑπόλοιπον τοῦ προηγουμένου ἔτους, ἀποτελεῖ ὁλικὸν περίσσευμα δρ. 9,370:88

Ὑπὸ τὸν ἰσολογισμὸν παρατηρεῖτε, κύριοι, εἰδικὴν κατάστασιν τῆς περιουσίας τῆς ἑταιρίας, ἐν τέλει τοῦ ἀρχαιολογικοῦ ἔτους, ἰσοζυγιζομένης μὲν μὲ τὸ προεκτεθὲν ἀποτέλεσμα τοῦ ἰσολογισμοῦ ἐκ δραχ. 9,370:88, παριστάνουσαν δὲ τὴν περιουσίαν ταύτην ἐν ὅλῳ εἰς δραχμὰς 231,031:88.

Εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο δέον νὰ σημειοῦται τοῦ λοιποῦ καὶ ἡ ἀξία τῶν ἐπ' ὀνόματι τοῦ εὐεργέτου Ἰω. Ῥώμα δέκα μετοχῶν τῆς ἐθν. Τραπέζης, ἀφιερωθεισῶν πρὸ πολλοῦ εἰς τὴν ἑταιρίαν ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐκκλησ. καὶ τῆς δημοσ. ἐκπαιδεύσεως ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ μένῃ ἄθικτον τὸ κεφάλαιον, νὰ χρησιμεύωσι δὲ τὰ ὑπ' αὐτοῦ μερίσματα εἰς τὸν σκοπὸν τῆς ἑταιρίας· ὥστε ἀπὸ τοῦδε δύναται νὰ ὑπολογίζεται ἡ ἑταιρικὴ περιουσία ὡς ὑπερβαίνουσα τὸ ποσὸν δρ. 250,000.

Παρατηρητέον ἐν τούτοις, ὅτι ἐκ τῆς περιουσίας ταύτης ἣν ὀφείλομεν εἰς τοὺς εὐεργέτας τῆς ἑταιρίας, καὶ ἰδίως εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν φιλαρχαίων, ἐξασφαλίζεται πόρος ἐτήσιος ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ καὶ τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς ἐκ δραχμῶν 20,000 περίπου.

Ἀλλὰ λόγου προκειμένου περὶ περιουσίας τῆς ἑταιρίας, αὐτὴν τὴν ἐν τοῖς λογιστικοῖς βιβλίοις καὶ ἐν τοῖς ἐτησίοις λ/μοῖς καταδεικνυομένην ἑκάστοτε πρέπει νὰ ὑπολαμβάνωμεν, ὡς τὴν μόνην περιουσίαν τῆς ἑταιρίας ἡμῶν; Οὐχί, κύριοι· ἡ ἡμετέρα ἑταιρία, χάρις εἰς τὴν φιλογένειαν τῶν συνδρομητῶν αὐτῆς καὶ εὐεργετῶν, χάρις πρὸ πάντων εἰς τὸν ζῆλον καὶ τοὺς ἀτρύτους κόπους τῶν κατὰ καιροὺς διοικησάντων τὰ ἑαυτῆς, κέκτηται περιουσίαν ἄλλην πολλῷ μεγάλην καὶ ἀνεκτίμητον. Ἡ ἡμετέρα ἑταιρία οὐδὲν οἰκειοποιεῖται ἴδιον, αὐτὴ δὲ αὐτὴ καὶ τὰ ἔργα αὐτῆς ἀνήκουσιν εἰς τὸ ἔθνος, εἰς τὸ πανελλήνιον· ἑπομένως, ἐπειδὴ ἀνέλαβε νὰ ὑπηρετήσῃ

μέγαν ἐθνικὸν σκοπὸν, ἤτοι τὴν ἀνακάλυψιν, τὴν διάσωσιν, τὴν συγκέντρωσιν καὶ τὴν ὑπὸ τὰς ὄψεις καὶ τὴν μελέτην πάντων ἔκθεσιν τῶν ἐντὸς τοῦ κράτους ἀρχαίων, δυνάμεθα νὰ λέγωμεν κυριολεκτικώτερον, ὅτι τὸ ἔθνος κέκτηται διὰ τῆς ἑταιρίας ἡμῶν καὶ ἀποθησαυρίζει θησαυρὸν κειμηλίων, οὐχὶ μόνον τὰ διὰ τῶν ἀνασκαφῶν ἐκταφιασθέντα προγονικὰ μνημεῖα, γενικὰ τῆς πολιτείας καὶ τῶν ἰδιωτῶν κτήματα, κείμενα εντὸς καὶ πέριξ τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν, ἀλλὰ καὶ τὰ εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς ἑταιρίας ἐν τῷ Βαρβακείῳ καὶ εἴς τινα ἄλλα μέρη προσωρινῶς ἐπισεσωρευμένα.

Ἐπὶ δωδεκαετίαν ἀφ' ἧς ἀνέζησεν ἡ ἡμετέρα ἑταιρία κατὰ τὸ 1858, εὑρίσκομεν ἐν τοῖς λογιστικοῖς βιβλίοις αὐτῆς καὶ τοῖς ἀποδοθεῖσι λ/μοῖς, ὅτι ἐδαπανήθησαν εἰς ἀνασκαφὰς μὲν, ἀναστηλώσεις καὶ ἐπισκευὰς δρ. 76,117:45, εἰς ἀγορὰς δὲ ἀρχαίων συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἀγορασθέντων ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τῶν φιλαρχαίων, δρ. 54,309:85 ὁμοῦ ἐν ὅλῳ δρ. 130,427:30.

Διὰ τῆς δαπάνης ταύτης ἤρξατο καὶ ἐπερατώθη σχεδὸν ἡ ἀνασκαφὴ τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου, προέβη ἱκανῶς ἡ τῆς στοᾶς τοῦ Εὐμένους, ἔτι πλέον ἡ τῆς τοῦ Ἀττάλου καὶ περατοῦται ἤδη ἡ τῆς περιοχῆς τῶν Γιγάντων· ἀνεσκάφη ὁλόκληρος σχεδὸν ὁ πρὸς νότον καὶ δύσιν τῆς Ἁγίας Τριάδος ἔξω Κεραμεικὸς, ὡσαύτως ὁ τόπος ὁ παρὰ τὸν Ἅγιον Δημήτριον Κατηφόρην καὶ ὅσα ἄλλα σποράδην. Ἐκτὸς τούτων ἐπεσκευάσθη τὸ ἀνατολικὸν ἀέτωμα καὶ τὸ βόρειον γεῖσον τοῦ Θησείου, ἀνεστηλώθησαν ἢ ἄλλως ἐπεσκευάσθησαν τὰ ἐν τοῖς ῥηθεῖσι μνημείοις καὶ πολλοῖς ἄλλοις τόποις κατακείμενα καὶ ἠκρωτηριασμένα ἀρχαῖα, καὶ ἀναλόγως τῶν ὑπαρχόντων πόρων δὲν ἔπαυσαν ἀγοραζόμενα τὰ παρ' ἰδιωτῶν ἀνευρισκόμενα καὶ τῷ συμβουλίῳ τῆς ἑταιρίας προσφερόμενα εἰς ἀγορὰν ἄξια λόγου ἀρχαῖα. Ὡς δὲ ὁ κ. γραμματεὺς ἐξέθετο, ὁ κατάλογος τῶν ἐν τῷ Μουσείῳ καὶ τῶν ἀλλαχοῦ τῆς πόλεως κειμένων ἀρχαίων, προὐχώρησε μέχρι τοῦ ἀριθμοῦ 5500, ὑπολείπονται δὲ ἱκανὰ νὰ καταγραφῶσιν ἔτι. Τῶν ἐν τῷ Μουσείῳ τῆς ἑταιρίας ἡ ἀξία ὑπερβαίνει βεβαίως τὸ ἑκατομμύριον, ἐὰν ἐπρόκειτο τὴν εἰς χρήματα ἀξίαν αὐτῶν νὰ ἐκτιμήσωμεν μόνον· ἀλλ' ἡ ἐπιστημονικὴ ἀξία τῶν κειμηλίων τούτων καὶ τῶν ἐκταφιασθέντων τοσούτων ἄλλων μνημείων εἰς ποίαν ἐκτίμησιν δύναται νὰ ὑποβληθῇ;

Βλέπομεν λοιπὸν, κύριοι, ὅτι δι' ὀλίγων πολλὰ κατώρθωσεν ἡ ἑταιρία ὑπὲρ τοῦ ὅλως ἐθνικοῦ αὐτῆς σκοποῦ· τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο ἱκανοποιεῖ πληρέστατα τὸ κοινὸν, ἱκανοποιεῖ δὲ πρὸ πάντων τοὺς συνδρομητὰς αὐτῆς καὶ εὐεργέτας. Ἰδοὺ διατί οἱ κατὰ καιροὺς διοικηταὶ τῶν τῆς ἑταιρίας δὲν ἔπαυσαν ἐφελκύοντες τὴν προ-

σοχὴν τῶν ἁπανταχοῦ φιλομούσων καὶ εὐπαιδεύτων ὁμογενῶν πρὸς τὸν σκοπὸν καὶ τὰ ἔργα αὐτῆς, καὶ ἐπικαλούμενοι τὴν συνδρομήν των. Ἐὰν ἡ ἑταιρία ηὐτύχει πρὸ ἐτῶν πόρων ἐπαρκεστέρων, αἱ ἐργασίαι αὐτῆς ἤθελον λάβει διαστάσεις καὶ μακρὰν τῶν Ἀθηνῶν ἐπὶ τῶν κατὰ τὰς ἐπαρχίας ἱστορικῶν μνημείων καὶ πόλεων τῆς ἀρχαιότητος.

Ὁ νόμος τῆς **10 Μαΐου 1834** περὶ ἐπιστημονικῶν συλλογῶν, σοφῶς διέταξε καὶ περὶ ἀρχαιολογικῶν τοιούτων πρὸς σχηματισμὸν Μουσείου ἐθνικοῦ ἐν Ἀθήναις, ὁμοίων δὲ κατὰ νομοὺς, κατ' ἐπαρχίας καὶ δημοτικῶν· ἐκτὸς τοῦ πρώτου, διὰ τὸν πλουτισμὸν τοῦ ὁποίου ἐνδιαφέρεται τὸ ἔθνος ὁλόκληρον καὶ οἱ πολῖται, τὰ κατ' ἐπαρχίας καὶ τὰ δημοτικὰ Μουσεῖα δύνανται νὰ σχηματισθῶσι καὶ προκόψωσιν ἰδίᾳ τῶν δήμων συνδρομῇ· Τὸ Συμβούλιόν σας, κύριοι, ἥψατο ἐσχάτως καὶ τοῦ σπουδαίου τούτου μέρους τῶν σκοπῶν τῆς ἑταιρίας· τυχὸν δὲ προθύμου συνδρομῆς παρὰ τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν τακτικὴν περιοδείαν ἐφόρων κατὰ τὰς ἐπαρχίας, οὐδόλως ἀμφιβάλλει περὶ τοῦ εὐκταίου ἀποτελέσματος, ἐσομένου πάντοτε ἀναλόγου πρὸς τὴν ὑπὸ τῶν Δήμων ὀφειλομένην συνδρομήν.

Ι Σ Ο Λ Ο Γ Ι Σ Μ Ο Σ

Τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς ἀρχαιολογικῆς ἑταιρίας διὰ τὸ ἔτος ἀπὸ Ἰουνίου 1870 μέχρι Ἰουνίου 1871.

Ε Σ Ο Δ Α	Δραχ.	Λ.	Δραχ.	Λ.
Ὑπόλοιπον προηγουμένης διαχειρίσεως ·	· · · ·	· ·	5755	84
Εἰσπράξεις καθ' ὅλον τὸ ἀρχαιολογικὸν ἔτος.				
1) Συνδρομαὶ τακτικαὶ ·	3702	30		
Ὅμοιαι ἔκτακτοι ·	3076	30	6778	60
2) Πώλησις τευχῶν Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος · · · · · · · · · · · · ·	· · · ·	· ·	18	50
3) Ἐθνικὴ Τράπεζα. Μέρισμα 8 μετοχῶν ἐπ' ὀνόματι ἑταιρίας καὶ 10 ὁμοίων Ἰω. Ῥώμα Β'. ἑξαμηνίας 1870 πρὸς δρ. 81:40 · ·	1519	20		
Τῶν ἰδίων 18 μετοχῶν διὰ τὴν Α'. ἑξαμην. 1871 » 90.10 · ·	1621	80	3141	· ·
4) Ἐθνικὴ Τράπεζα, ἔντοκοι καταθέσεις				
1 ὁμολογίας ἐκ προσφορᾶς Ἰωάν. Λαδοπούλου · · · · · · δρ. 1000				
1 » » ἐπιτροπῆς Φιλαρχαίων · · » 4861				
2 ὁμοίων ἐκ τῆς ἀξίας 15 κληρωθ. ὁμολογ. δανείου 28,000,000 ἐκ τῶν τῆς ἐπιτρ. Φιλαρχαίων · · · · · · » 4200				
4 ἀπὸ 8βρίου 1869 μέχρις Ἰουνίου 1870 ἐπὶ ὅλου δρ. 10,061	· · · ·	· ·	424	33
5) Προσφορὰ Φιλαρχαίων. Τόκοι 635 ὁμολογιῶν δανείου τῶν 28,000,000 Β'. ἑξαμηνίας 1870 καὶ Α'. ἑξαμηνίας 1871 πρὸς δραχ. 25:20 ·	· · · ·	· ·	16002	· ·
6) Ἐξαργύρωσις δύω κληρωθεισῶν ὁμολογιῶν ἐξ αὐτῶν · · · · · · · ·	· · · ·	· ·	560	· ·
7) Τόκος ἐτήσιος 20 ὁμολογιῶν δανείου τῶν 6,000,000 · · · · · · · ·	· · · ·	· ·	120	· ·
Τὸ ὅλον · · · · · ·	· · · ·	· ·	32800	27

Ε Ξ Ο Δ Α.	Δραχ.	Λ.	Δραχ.	Λ.
Γραφεῖον. Μισθοὶ γραφέως καὶ κλητῆρος · · · · · · · ·	680	· ·		
Ὑλικόν, ταχυδρομικά, τυπωτικὰ κλπ. · ·	382	42	1062	42
Μουσεῖον. Μισθὸς φύλακος ἀπομάχου · · · · · · · · · · ·	132	· ·		
Ὑλικόν, μεταφορὰ καὶ συγκόλλησις ἀρχαίων κλπ ·	983	30	1115	30
Ἀρχαιότητες. Ἀνασκαφαὶ ἐν γένει · · · · · · · · · · · · · · ·	11363	30		
Ἀγορὰ ἀρχαιοτήτων · · · · · · · · · · · · · · · ·	6821	80		
Ἐπισκευαί, ἀναστηλώσεις κλπ. ἀρχαίων μνημείων ·	541	20	18729	30
Ἀγορὰ δύω ὁμολογιῶν δανείου 28,000,000 εἰς ἀντικατάστασιν κληρωθεισῶν ·	· · · · · ·	· ·	490	· ·
Προκαταβολὴ δι' ἀγορὰν γηπέδου εἰς Πνύκα, ἀποληπτέα παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ·	· · · · · ·	· ·	1675	50
Διάφορα, ἐν οἷς καὶ ποσοστὸν εἰσπράξεως τῶν ἐν Ἀθήναις συνδρομῶν ·	· · · · · ·	· ·	356	87
			23429	39
Περίσσευμα ἐσόδων πρὸς τὰ ἔξοδα ·	· · · · · ·	· ·	9370	88
Τὸ ὅλον · · · · · ·	· · · · · ·	· ·	32800	27

Π Ε Ρ Ι Ο Υ Σ Ι Α Τ Η Σ Ε Τ Α Ι Ρ Ι Α Σ.

Κατὰ τὸν Ἰσολογισμὸν τοῦ παρελθόντος ἔτους.	Δραχ.	Λ.
1) Οἰκία ἐν Κηφισίᾳ δωρηθεῖσα ὑπὸ Κωνς. Ἰωνίδου τὸ 1849 · · · · · · · · · · · ·	4000	· ·
2) Οἰκία καὶ γήπεδον ἐν Ἀθήναις κ. Ψωμᾶ, ἀγορασθεῖσα τὸ 1851 δι' ἀνασκαφάς.	11000	· ·
3) Ὀκτὼ μετοχαὶ ἑταιρίας εἰς ἐθν. Τράπεζαν δρ. 2100 · · · · · · · · · · · · · · ·	16800	· ·
4) Ἔντοκοι καταθέσεις εἰς ἐθν. Τράπεζαν διὰ 4 ὁμολογ. ὡς ἀνωτέρω · · · · · ·	10061	· ·
5) Εἴκοσιν ὁμολογίαι ἐθνικ. δανείου τῶν 6,000,000 ἤτοι 1 δωρηθεῖσα ὑπὸ Τσάτση ἐκ Φιλιππουπόλεως, 2 ὑπὸ τοῦ ἐν Πετρουπόλει Γ. Συμβουλίδου καὶ 17 ἀγορασθεῖσαι ἐκ τοῦ κληροδοτήματος Ἰω. Κουμανούδη · · · · · · · ·	2000	· ·
6) 635 ὁμολογίαι ἐθν. δανείου τῶν 28,000,000 ἐκ τῶν 650 τῆς προσφορᾶς Φιλαρχαίων, κληρωθεισῶν τῶν 15 ὁμολογ. καὶ τῆς ἀξίας αὐτῶν κατατεθείσης εἰς τὴν ἐθν. Τράπεζαν ὡς ἀνωτέρω ·	177800	· ·
7) Ὑπόλοιπον ἐν τῷ Ταμείῳ ·	5755	84
Τὸ ὅλον · · · · · ·	227416	84

Κατὰ τὸν παρόντα Ἰσολογισμόν.	Δραχ.	Λ.	Δραχ.	Λ.
1) Ἀκίνητα. Οἰκία ἐν Κηφισίᾳ καὶ γήπεδον ἀνασκαφῶν ἐν Ἀθήναις ·	· · · · · ·	· ·	15000	· ·
2) Ὀκτὼ μετοχαὶ ἑταιρίας εἰς ἐθν. Τράπεζαν · · · · · · · · · · · · · · ·	16800	· ·		
3) Ἔντοκοι καταθέσεις εἰς ἐθν. Τράπεζαν · · · · · · · · · · · · · · · ·	10061	· ·		
4) Εἴκοσιν ὁμολογίαι ἐθν. δανείου τῶν 6,000,000 · · · · · · · · · ·	2000	· ·		
5) Ἑξακόσιαι τριάκοντα πέντε ὅμοιαι δανείου τῶν 28,000,000.	177800	· ·	206661	· ·
6) Περίσσευμα ἐσόδων πρὸς τὰ ἔξοδα ·	· · · · · ·	· ·	9370	88
Τὸ ὅλον · · · · · ·	· · · · · ·	· ·	231031	88

Π α ρ ά θ ε σ ι ς.		
1869—1870 (ἴδε ἀπέναντι) · · · · · · · · · · · · · ·	δρ.	227,416:84
1870—1871 (ἴδε ἄνωθι) · · · · · · · · · · · · · · · ·	»	231,034:88
αὔξησις ἐσόδων κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο · · · · · · · ·	»	3,615:04
καὶ μετὰ τοῦ ὑπολοίπου τοῦ προηγουμένου · ·	»	5,755:84
ἀποτελεῖται τελευταῖον ὡς ἀνωτέρω ὑπόλοιπον	»	9,370:88

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 6 Ἰουνίου 1871.

Ὁ Ταμίας

Π. ΕΜ. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ.

Τῇ δὲ 20 Ἰουνίου 1871 συνελθόντων πάλιν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἑταίρων εἰκοσιεννέα, ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς Γ. Α. Γεράκης ἀνέγνω τὴν ἑξῆς ἔκθεσιν δι' ἧς ἐνεκρίνοντο ὡς καλῶς ἔχοντα τὰ τῶν ταμιακῶν βιβλίων καὶ τῆς ἄλλης τοῦ Συμβουλίου διαχειρίσεως.

Πρὸς τὴν συνέλευσιν τῆς ἀρχαιολογικῆς ἑταιρίας.

Κύριοι συνέταιροι!

Ἐκπληροῦντες τὴν ὑπὸ τῆς ὑμετέρας τελευταίας συνελεύσεως δοθεῖσαν ὑμῖν ἐντολὴν νὰ ἐξελέγξωμεν τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ διοικοῦντος τὰ τῆς ἑταιρίας Συμβουλίου, τοὺς κατὰ τὸ ἀρτίως λῆξαν ἀρχαιολογικὸν ἔτος, μετέβημεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ταμίου τῆς ἑταιρίας κ. Π. Γιαννοπούλου, ἔνθα ἐξετάσαντες πρῶτον τὸ καθημερινὸν βιβλίον εὕρομεν αὐτὸ κεκλεισμένον ἐν σελίδι 92 διὰ τοῦ εἰς τὴν συνέλευσιν ὑποβληθέντος ἰσολογισμοῦ.

Παρεβάλομεν μετὰ τοῦτο μίαν ἑκάστην τῶν ἐν τῷ καθημερινῷ ἐγγραφῶν, τὰ μὲν ἔσοδα πρὸς τὰ στελέχη τῶν ἐκδεδομένων διπλοτύπων εἰσπράξεως ἀπὸ τοῦ ἀριθ. 1 μέχρι τοῦ 182, ἀκύρων ἐν τῷ μεταξὺ μεινάντων τῶν ἀριθ. 47, 48 καὶ 131, τὰ δὲ ἔξοδα πρὸς τὰ ἐξωφλημένα παρὰ τῶν δικαιούχων ἐντάλματα ἀπὸ ἀριθ. 1 ἕως 149, καὶ εὕρομεν ἀκριβῆ συμφωνίαν πρὸς ἀμφότερα, ἀποληγούσαν εἰς περίσσευμα ἐσόδων πρὸς τὰ ἔξοδα ἐκ δραχ. 9,370:88.

Παρεβλήθησαν ὡσαύτως αἱ ἐν τῷ καθημερινῷ ἐγγραφαὶ ἐσόδων καὶ ἐξόδων πρὸς τὰς ἐν τῷ καθολικῷ κατ' ἄρθρον ἐγγραφάς, καὶ εὑρέθησαν ὡσαύτως κατὰ πάντα σύμφωνοι, ἀποληγουσαι εἰς τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα τοῦ καθημερινοῦ.

Ἐκ πάντων τούτων συνάγεται

Α'. Ἔσοδα.

Ὅτι καθ' ὅλον τὸ λῆξαν ἀρχαιολογικὸν ἔτος τὰ ἔσοδα συγκείμενα,

1) Ἐκ τοῦ ὑπολοίπου τοῦ προηγουμένου ἔτους	δρ.		5,755:84
2) Ἐκ συνδρομῶν τῶν ἑταίρων	»	3,702:30	
3) Ἐκ συνδρομῶν ἐκτάκτων	»	3,076;30	
4) Ἐκ πωλήσεως φύλλων Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος	»	18:50	
5) Ἐκ μερίσματος 18 μετοχῶν τῆς ἐθν. Τραπέζης	»	3,141:··	
6) Ἐκ τόκων καταθέσεων εἰς τὴν ἰδίαν	»	424:33	
7) Ἐκ τόκων 635 ὁμολογιῶν ἐθν. δανείου τῶν 28 ἑκατομμυρίων	»	16,002;··	
8) Ἐκ τόκων 20 ὁμολογιῶν ἐθν. δανείου τῶν 6 ἑκατομ.	»	120:··	
9) Ἐξ εἰσπράξεως δύο κληρωθεισῶν ὁμολογιῶν	»	560:··	27,044:43
Ἀνέρχονται ἐν ὅλῳ εἰς δραχμὰς			32,800;27

Β'. Ἔξοδα.

Τὰ δὲ ἔξοδα διῃρημένα κατ' εἶδος

1) Εἰς μισθοὺς προσωπικοῦ γραφείου, εἰς ὑλικόν, τυπωτικὰ κλπ.	δρ.	1,062:42	
2) Εἰς μισθὸν προσωπικοῦ, ὑλικόν, μεταφορὰν κλπ. Μουσείου	»	1,115:30	
3) Εἰς ἀνασκαφάς	»	11,363:30	
4) Εἰς ἀγορὰν ἀρχαιοτήτων	»	6,824:80	
5) Εἰς ἐπισκευάς, ἀναστηλώσεις κλπ. ἀρχαίων	»	541:20	
6) Εἰς διάφορα ἔξοδα	»	356:87	
7) Εἰς καταβολὴν ἀποληπτέαν	»	1,675:50	
8) Εἰς ἀγορὰν 2 ὁμολογιῶν δανείου τῶν 28 ἑκατομ.	»	490:··	
Ἀνέρχονται ἐν ὅλῳ εἰς δραχμὰς			23,429:39
Ὑπολείπεται δὲ περίσσευμα ἐσόδων πρὸς τὰ ἔξοδα δραχμαὶ			9,370:88

Ὁ κ. ταμίας ὑπέβαλεν ἡμῖν τὸ ἀπὸ 28 Ἰουνίου 1869 δωρητήριον τῆς ἐπιτροπῆς τῶν φιλαρχαίων καὶ μετ' αὐτοῦ καὶ τὸ ἀπὸ ά. Δεκεμβρίου 1870 πρωτόκολλον, ὑπογεγραμμένον ὑπ' αὐτοῦ καὶ τοῦ

προκατόχου του καὶ ἐγκεκριμένον ὑπὸ τοῦ συμβουλίου, ἐν ᾧ σημειοῦνται λεπτομερῶς καὶ κατ᾽ ἀριθμὸν οἱ τίτλοι τῆς περιουσίας τῆς ἑταιρίας, ἤτοι αἱ 20 ὁμολογίαι τοῦ ἐθν. δανείου τῶν 6 ἑκατομ. αἱ 635 ὁμολογίαι τοῦ ἄλλου δανείου τῶν 28 ἑκατομ. αἱ 8 μετοχαὶ τῆς ἑταιρίας εἰς τὴν ἐθν. Τράπεζαν, αἱ 4 ὁμολογίαι τῆς ἐθν. Τραπέζης διὰ τὰς ἐν αὐτῇ κατατεθειμένας ἐντόκως δρ. 10,061, τὸ συμβόλαιον ἀγορᾶς τοῦ οἰκοπέδου τῆς κ. Ψωμᾶ, ἐφ᾽ οὗ αἱ πρὸ ἐτῶν πολλῶν ἀνασκαφαὶ, καὶ τὸ δωρητήριον ἔγγραφον τοῦ κ. Ἰωνίδου τῆς ἐν Κηφισίᾳ οἰκίας. Ἐκ τοῦ πρωτοκόλλου δὲ τούτου ἀποδεικνύεται, ὅτι ἅπαντες οἱ τίτλοι οὗτοί εἰσι κατατεθειμένοι πρὸς φύλαξιν ἐν τοῖς ταμείοις τῆς ἐθν. Τραπέζης ἐντὸς ἐσφραγισμένου ἐπὶ τούτῳ κιβωτίου.

Ὑπεβλήθη ἡμῖν ὡσαύτως παρὰ τοῦ κ. ταμίου εἰδικόν τι βιβλίον τοῦ προκατόχου αὐτοῦ, ἐν ᾧ τηρεῖται χωριστὸς λογαριασμὸς τῶν πρὸς σύνταξιν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος καταβαλλομένων ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως ὑπουργείου. Κατ᾽ αὐτὸ μένει περίσσευμα ἐσόδων πρὸς τὰ ἔξοδα εἰς δρ. 1,148:50.

Τελευταῖον κατεμετρήσαμεν τὰ ἐν ἰδιαιτέρῳ φυλασσόμενα ὑπὸ τοῦ κ. ταμίου χρήματα καὶ εὑρέθησαν ἐν ὅλῳ δραχ. 10,519:38

ἤτοι περίσσευμα ἐκ τοῦ ἰσολογισμοῦ δρ.	9,370:88
περίσσευμα ἐκ τῶν διὰ τὴν Ἀρχαιολ. ἐφημ. δρ.	1,148:50
Τὸ ὅλον	10,519:38

Μετὰ τὰς προειρημένας ἐρεύνας ἡμῶν αὐτῶν ἐπείσθημεν καὶ ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως, ὅτι τὸ μέχρι τοῦδε διοικῆσαν Συμβούλιον διεχειρίσθη καὶ κατὰ τὸ ἤδη λῆξαν ἀρχαιολογικὸν ἔτος μετὰ μεγάλης συνέσεως καὶ εὐσυνειδησίας καὶ τῆς προσηκούσης φειδοῦς τὴν περιουσίαν τῆς ἑταιρίας ὑπὲρ τῆς ἐπιστήμης, καὶ ἀνέδειξε περίσσευμα ἄξιον λόγου, μετ᾽ ἀκραιφνοῦς δὲ καὶ πεφωτισμένου ζήλου καὶ πολλῆς ἐπιμελείας εἰργάσθη ἀόκνως πρὸς ἀνεύρεσιν καὶ διάσωσιν τῶν ἀρχαίων κειμηλίων τῆς τέχνης τῶν ἡμετέρων προγόνων.

Διὰ ταῦτα ἡ ὑμετέρα ἐπιτροπή, κύριοι συνέταιροι, κρίνει χρέος ἑαυτῆς ὅπως προτείνῃ εἰς τὴν Συνέλευσιν ταύτην, ἵνα ἐκφράσῃ καὶ δημοσίᾳ εἰς τὸ νῦν διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς ἑταιρίας τὸν δίκαιον ἔπαινον.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 20 Ἰουνίου 1871.

Ἡ ἐξελεγκτικὴ ἐπιτροπὴ

Θ. Κ. ΚΑΒΑΚΟΣ,
Β. ΛΑΚΩΝ,
Γ. ΑΘ. ΓΕΡΑΚΗΣ.

Μετὰ ταῦτα ὁ πρόεδρος προσεκάλεσε τοὺς βουλομένους νὰ ὁμιλήσωσιν ἐπὶ οἱουδήποτε ἀντικειμένου τῆς ἑταιρίας. Οὐδενὸς δὲ ζητήσαντος τὸν λόγον, προσεκάλεσεν αὐτοὺς ἐκ νέου νὰ προβῶσιν εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ νέου Συμβουλίου, καὶ, ὡς ὁρίζει ὁ ὀργανισμός, γενομένης ψηφοφορίας διπλῆς, ἐξελέχθησαν ὑπὸ τῶν παρόντων

Πρόεδρος	ὁ ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ······	διὰ ψήφων	27
Ἀντιπρόεδρος	ὁ ΣΠΥΡ. ΦΙΝΤΙΚΛΗΣ········	» »	24
Ταμίας	ὁ Π. ΕΜ. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ····	» »	28
Γραμματεὺς	ὁ ΣΤΕΦ. Α. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ··	» »	28

Μέλη δὲ τοῦ Συμβουλίου

ὁ ΙΩ. Γ. ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ ······	» »	28
ὁ Π. ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΗΣ········	» »	26
ὁ Ε. ΚΑΣΤΟΡΧΗΣ ··········	» »	26
ὁ Λ. ΚΑΦΤΑΝΤΖΟΓΛΟΥΣ ····	» »	24
ὁ Σ. ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ ······	» »	20

Καὶ οὕτω διελύθη ἡ Συνέλευσις.

Κατάλογος τῶν ἐντὸς τοῦ ἔτους δωρηθέντων βιβλίων τῇ ἑταιρίᾳ.

Ἡ Ὁλλανδικὴ Κυβέρνησις ἔπεμψε τὴν 24 Aflevering of I Aflevering van de III Afdeeling τῶν Aegyptische Monumenten τοῦ Leyden.

Ἡ ἐνταῦθα Γαλλικὴ Σχολὴ Φυλλάδιον 9ον καὶ 10ον τοῦ ὑπ' αὐτῆς ἐκδιδομένου Bulettin.

Ὁ ἐν Παρισίοις Ch. Lucas τὰ ἑξῆς φυλλάδια· 1) les grands architectes, 1868, εἰς 12ον, 2) Mélanges literaires et artistiques : Sur un voyage en Grece et dans le Levant par Chenavard 1868 εἰς 8ον, 3) L'empereur-architecte Adrien, 1869, εἰς 8ον· 4) Note sur le monument des Sources de la Seine 1869, εἰς 8ον, 5) Souvenirs du congrès international archéologique de Bonn (Prusse), 1869, εἰς 8ον.

Ἡ Académie d' architecture de Lyon, τὸν ά. τόμον τῶν αὐτῆς Annales.

Mme Dora d' Istria, 3 φυλλάδια Ἰταλιστί : il Mahâbhârata, καὶ περὶ Ἰνδικῶν σπουδῶν.

Ὁ ἐν Πέστῃ Ἰω. Τέλφυς, Die 30 Tyrannen Athens.

I. Henry, γραμματεὺς τοῦ ἐν Βασιγκτῶνι Σμιθσωνιανοῦ καταστήματος, δύο βιβλία, ἓν εἰς 8ον Annual report of the Smithsonian Institution τοῦ ἔτους 1868, καὶ ἓν εἰς 4ον Gliddon Mummy-Case ὑπὸ Pickering 1869.

Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν, διάφορα βασιλικὰ διατάγματα καὶ κανονισμοὺς περὶ ἀρχαιοτήτων ἐκ Πανόρμου, Φλωρεντίας καὶ Ῥώμης.

Ἡ Commission impériale archéologique de Pétersbourg, ἕνα τόμον εἰς 4ον τῶν αὐτῆς Comptes-rendus τοῦ ἔτους 1868, μετὰ πίνακος εἰς φύλλον.

Ἡ ἑταιρία τῶν Antiquaires du Nord, δύο τεύχη τῶν Πρακτικῶν της.

Ὁ ἐν Ταυρίδι τῆς Περσίας Χ. Πίσας, τρία μεγάλα ἐπὶ κηρωτοῦ πανίου ἀντίγραφα σφηνογραφιῶν Περσικῶν.

Κατάλογος τῶν ἐντὸς τοῦ ἔτους προσενεγκόντων δωρεὰν ἀρχαῖα τῇ ἑταιρίᾳ.

Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεύς, γλυπτοὺς καὶ ἐνεπιγράφους λίθους ἐκ τοῦ Παναθηναϊκοῦ Σταδίου.

Κωνς. Δεινοκράτης,	Δημ. Ἀντωνόπουλος.
Γρηγόρ. Ἰωαννίδης,	Σπυρομίλιος,
Ἀνδρ. Ξένος,	Ἰω. Μολλᾶς,
Σπυρ. Τουφεκτσῆς,	ὁ ἐν Φιλαδελφείᾳ Χριςόδ. Δασκαλάκης,
Ἀριςτ. Λιανοσταφίδας,	Παναγ. Ζωτίδης,
Δημ. Λαζαρίδης,	Βασ. Σχινᾶς,
Τρ. Ταμπακόπουλος,	Ἰω. Στεφ. Κουμανούδης,
Γεώργ. Τσάτσος,	.. Τζαννετάκης.

Ὁ δὲ ἐν Βερολίνῳ Φ. Πίπερ ἔπεμψε γύψινον ἔκτυπον ἱεροῦ Βυζαντινοῦ δίσκου.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

τῶν ἐντὸς τοῦ ἔτους καταβαλόντων τὴν συνδρομὴν των μελῶν τῆς ἑταιρίας.

(Ὅσων ὀνομάτων πρόκειται ἀστερίσκος, αὐτοὶ πρὸς τῇ ἐτησίᾳ καὶ καθυστεροῦσαν συνδρομὴν κατέβαλον ἢ τὴν τοῦ προσεχοῦς ἔτους).

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

Τὸ ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον	Δρ.	1000
Ἀγγελόπουλος Ἰω.	»	15
Ἀναγνωστάκης Ἀνδρ.	»	15
Ἀνδρόπουλος Σταῦρ.	»	15
Ἀντωνιάδης Ἀντ. Ι.	»	15
Ἀντωνιάδης Γ. Ἐμ.	»	15
Βενιζέλος Μιλτ.	»	15
Βερενίκης Ἀθ.	»	15
Βουκύδης Θ.	»	15
Γεράκης Γ. Α.	»	15
Γιαννόπουλος Π. Ἐμ.	»	15
Δαμασκηνὸς Ν.	»	15
Δημητρίου Γ. Χ.	»	15
Δήμιτσας Μ.	»	15
Δούμας Κ.	»	20
Εὐστρατιάδης Π.	»	15
Finlay G.	»	25
Ζαΐμης Θρ.	»	15
Ζαχαρίου Δ. Π.	»	15
Ἠπήτης Θ.	»	15
Θεοδωρίδης Ἀλ.	»	15
Ἰωάννου Φίλ.	»	25
Καβάκος Θ.	»	15
Καλαποθάκης Μ.	»	15
Καλλιβούρτσης Π.	»	20
Καλλιγᾶς Π.	»	15
Καραμάνος Μ.	»	15
Καστόρχης Εὐθ.	»	15

Καφταντζόγλους Λύσ.	Δρ.	15
Keep R.	»	20
Keppen A.	»	15
Kœhler Ulr.	»	20
Κοκίδης Δ.	»	15
Κολιάτσος Σωκρ. Ἀρχιμανδρίτης	»	15
Κόμνος Σπ	»	15
Κοντογόνης Κ.	»	15
Κοντόσταβλος Α. Α.	»	15
Κορδέλλας Α.	»	15
Κουμανούδης Στέφ. Α.	»	15
Κωνσταντίνου Γ.	»	15
Κωστῆς Κ. Ν.	»	15
Λαζαρίδης Θ.	»	15
Λάμπρος Π.	»	15
Λασκαρίδης Λ.	»	15
Λεονάρδος Θ.	»	15
Μαλιακόπουλος Θ.	»	15
Μάμουκας Α.	»	15
*Μαυροκορδάτος Γ. Ἀλ.	»	672
Μαυροκορδάτος Ν. Ἀλ.	»	20
Μελᾶς Λ.	»	15
Μεναρτζῆς Ἰω.	»	15
Μερκάτης Λ.	»	25
Merlin L.	»	25
Μεσσηνέζης Ἰω.	»	15
Μυλωνᾶς Κυρ.	»	15
Μωραϊτίνης Ἀρ.	»	15
Νάκης Ν. Β.	»	15
Νέγρης Θ.	»	15
Νικόδημος Κ.	»	15
Νικολαΐδης Γ.	»	15
Οἰκονόμος Σοφ. Κ.	»	15
Πανταζίδης Ἰω.	»	15
Παπαδάκης Ἰω. Γ.	»	15
Παπαδόπουλος Γρ. Γ.	»	15
Παππαῤῥηγόπουλος Ἰω.	»	15
Παππαῤῥηγόπουλος Κ.	»	15
Παππαῤῥηγόπουλος Π.	»	15
Παππαχρήστου Στυλ.	»	15

Πάππος Δ.	Δρ.	30
Περβάνογλους Ἰω.	»	15
Πορφυρόπουλος Κ.	»	15
Πρετεντέρης Χ. Τ.	»	15
Ῥενιέρης Μ.	»	15
Ῥομπότης Π.	»	15
Ῥουσόπουλος Ἀθ.	»	15
Ῥώσσης Ζ.	»	15
Σαρίπολος Ν. Ἰω.	»	15
Schmid Jul.	»	15
Σκουζὲς Γ.	»	15
Σουρμελῆς Δ.	»	15
Σοῦτσος Ἀλ. Γ.	»	15
Σταθόπουλος Ν.	»	15
Σταμπολλόπουλος Ἰω.	»	15
Σωτηριάδης Ἰω.	»	15
Φιλαδελφεὺς Χ. Ν.	»	15
Φιλαδελφεὺς Θ. Χ. Ν.	»	15
Φιλιππίδης Γ.	»	15
Φίλωνος Φ. Ι.	»	15
Φιντικλῆς Σπ.	»	15
Φυτάλης Γ.	»	15
Χατζόπουλος Ν.	»	15
Χρηστίδης Δ.	»	15
Χρυσίδης Γ.	»	15
Wilberg Κ.	»	15
Ziller E.	»	15

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ.

Ὁ Δῆμος Πειραιῶς	»	50
Μελετόπουλος Ν.	»	15
Μουτσόπουλος Τρ.	»	15
Ῥάλλης Λ.	»	15
Σέρμπος Σταμ. Ι.	»	15

ΕΝ ΛΑΜΙᾼ.

Καλλίνικος Ἀρχιεπίσκοπος	»	15

ΕΝ ΕΥΒΟΙᾼ.

Ἡ Μονὴ Γέροντος	»	50

ΕΝ ΕΡΜΟΥΠΟΛΕΙ.

Ὁ Δῆμος Ἑρμουπολιτῶν	Δρ.	400
Βαφιαδάκης Δ.	»	15

ΕΝ ΑΝΔΡΩι.

Ἡ Μονὴ Παναχράντου	»	20
Ἡ Μονὴ Ζωοδόχου Πηγῆς	»	20

ΕΝ ΠΑΤΡΑΙΣ.

Κύριλλος Ἀρχιεπίσκοπος	»	50

ΕΝ ΤΡΙΠΟΛΕΙ.

Θεόκλητος Ἀρχιεπίσκοπος	»	15

ΕΝ ΚΑΛΑΜΑΙΣ.

Στρατηγόπουλος Νικήτας	»	20

Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ

ΕΝ ΒΩΛΩι.

Γυαλόπουλος Δ.	»	15

ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗι.

Οἰκονόμου Κ. Γ.	»	15

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ.

Βασιάδης Ἡρακλῆς Κ.	»	25
Γκιῶν Ἰω.	»	100
Ἠλιάδης Λεων.	»	30
*Κέπετζης Σταῦρ.	»	45
Φωτιάδης Δ.	»	30
Χρυσοβελόνης Λ. Ι.	»	40

ΕΝ ΙΒΡΑΪΛΑ.

Κούμαντης Ἀθ.	»	15

ΕΝ ΜΟΝΑΧΩι.

Δημητριάδης Ἀθαν.	»	15

ΕΝ ΒΙΕΝΝΗι.

Δούμπας Θ.	Δρ.	404:30
Σίνας Σίμ.	»	100

ΕΝ ΓΡΑΤΣ.

Περβάνογλους Π.	»	15

ΕΝ ΜΑΣΣΑΛΙᾼ.

Μεταξᾶς Σταῦρος	»	23

ΕΝ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΙ.

Ἀμπρᾶς Α.	»	18:50
Δεστούνης Γ.	»	18:50
Ἰωαννίδης Α.	»	18:50
Καράλης Στέφ.	»	37
Lugebil Ch.	»	18:50
Nauck Aug.	»	18:50
Συμβουλίδης Γ.	»	50
Voinof P.	»	18:50

ΕΝ ΟΔΗΣΣΩι.

*Βουτσινᾶς Ἐμ. Γ.	»	500

ΕΝ ΣΜΥΡΝΗι.

Βουσκουδάκης Μ.	»	20
Ἱερόθεος Ἀρχιμανδρίτης	»	15
Κοσσονῆς Μ.	»	15
Λαμπίδης Δ.	»	15
Λάτρης Λεων.	»	15
Λομβάρδος Ἐμ.	»	15
Ξανθόπουλος Κ.	»	15
Πασαδόπουλος Συμ.	»	20
Πρωτόδικος Ἰω.	»	15
Σακκόπουλος Ν.	»	15
Σπανούδης Ν.	»	15
Φοντριὲ Ἀριστοτ.	»	15

ΕΝ ΚΑΛΚΟΥΤΤᾼ ΤΩΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΩΝ ΙΝΔΙΩΝ.

Ἄμοιρος Π. Ζ.	Δρ.	57:70
Ἀργέντης Γ. Α.	»	57:70

’Αργέντης Λ. Α.	Δρ.	57:70
Βαλέττας Ν. Ι.	»	57:70
Βαλέττας Π. Ι.	»	57:70
Βλαστὸς Α. Α.	»	57:70
Βλαστὸς Θ. Α.	»	57:70
Δημητριάδης Κ. Ε.	»	28:85
Ἰωαννίδης Κ.	»	28:85
Καρυδιᾶς Α. Ζ.	»	57:70
Κουβελᾶς Α.	»	28:85
Λαμπρινούδης Κ.	»	28:85
Μαργαρίτης Α. Ι.	»	28:85
Νεγροπόντης Ἰω.	»	57:70
Παπασπυρόπουλος Δαμ. ’Αρχιμανδρίτης	»	28:85
Πετροκόκκινος Σταμ. Σ.	»	57:70
Πολυχρονόπουλος Σ. Λ.	»	28:85
Ῥίζος Γ.	»	57:70
Σκυλίτσης Α. Ι.	»	57:70
Σκυλίτσης Φ. Ι.	»	57:70
Σύψωμος Θ.	»	86:55
Ψύχας Σταμ.	»	57:70

ΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΟΝ.

Ἀφ' ὅτου ἀνεγνώσθη εἰς τοὺς ἐν τῇ Συνελεύσει ἑταίρους ἡ τοῦ γραμματέως ἔκθεσις, ἐξηκολούθησεν ἔτι ἡ ἀνασκαφὴ τοῦ τῶν γιγάντων κτίσματος καὶ ἐτελείωσε τῇ 28 Ἰουλίου 1871, ἐκλιπόντος τοῦ ἐν τῇ περιοχῇ ἐκείνῃ περικλείστου χώρου, ὃν εἴχομεν ἀνασκάψιμον. Εὑρέθησαν δύο τεμάχια γλυπτά, ἀνήκοντα πιθανώτατα εἰς τὰ κάτω μέρη τῶν γιγάντων. Ἄλλα δέ τινα γλυπτὰ καὶ τιμητικαί τινες ἐπιγραφαί, αὐτόθι εὑρεθεῖσαι, δὲν φαίνονται εἰς οὐδεμίαν σχέσιν πρὸς τὴν οἰκοδομήν. Ἐφάνησαν δ' ὅμως ταύτης τὰ θεμέλια σαφῶς, ὅτι εἶναι ὁποῖα τὰ δεικνύει τὸ δημοσιευόμενον ἐν τῷ φυλλαδίῳ τούτῳ σχεδιογράφημα, καὶ ἰδίως ἐβεβαιώθη ἡ μὴ ὕπαρξις θεμελίου τοίχου συνεχοῦς μεταξὺ τῶν 4 κρηπιδωμάτων τῶν βάθρων, ὧν καὶ τὸ μεσαῖον ἄνοιγμα εἶναι μεγαλείτερον τοῦ τῶν δύο ἑκατέρωθεν. Παρατηροῦμεν ἔτι, ὅτι τοιαύτην οἰκοδομὴν μετὰ κόγχης ἢ χαλκιδικοῦ, ἄλλην ἐν Ἀθήναις δὲν ἔχομεν ἐκ τῶν ἀρχαίων χρόνων. Πλειότερον δὲ περὶ αὐτῆς θέλει φωτισθῇ ὁ ἀναγνώστης ἐκ τῆς ἑξῆς ἐκθέσεως τοῦ ἀρχιτέκτονος Λυσ. Καυτανζόγλου, τοῦ ἐν τῷ Συμβουλίῳ τῆς ἑταιρίας συναδέλφου ἡμῶν.

Πρὸς τὸν πρόεδρον τῆς ἀρχαιολογικῆς ἑταιρίας.

Κύριε πρόεδρε,

Περατωθείσης τῆς ἀνασκαφῆς, τῆς παρὰ τοῦ Συμβουλίου τῆς ἀρχαιολογικῆς ἑταιρίας ἐνεργηθείσης ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἀρχαίου οἰκοδομήματος ὅπερ ὠνομάσθη Στοὰ τοῦ Φόρβαντος, ἔτι δὲ τῶν Ἐπωνύμων ἢ γιγάντων, (ἐν τῷ μέλλοντι δὲ χρόνῳ ἴσως εὑρεθῇ καὶ τὸ ἀληθὲς αὐτοῦ καὶ γνήσιον ὄνομα·) κατεμετρήθησαν καὶ ἐξετάσθησαν

ἀκριβέστερόν τὰ περίεργα ταῦτα τῆς ἀρχαιότητος λείψανα· καὶ νομίζω, ὅτι δύναμαι μετὰ βεβαιότητος ν' ἀποφανθῶ, ὅτι τὰ κρηπιδώματα ἢ ὑπόβαθρα (sousbassements), ἐφ' ὧν ἵδρυνται τὰ μαρμάρινα βάθρα, τὰ φέροντα τοὺς κολοσσιαίους ὀφιοειδεῖς ἀνδριάντας, εἶναι πολὺ μεταγενέστερα τῆς ἐποχῆς τῶν μαρμαρίνων βάθρων, ἑπομένως καὶ τῶν ἐπ' αὐτῶν ἀνδριάντων.

Εἰκάζω δὲ τοῦτο ἐκ τῆς κακοτέχνου τοιχοποιΐας τῆς ἀποτελούσης τὰ ὑπόβαθρα. Διότι πλὴν τῶν ἀναμὶξ τεθειμένων ἐν αὐτῇ λίθων πωρίνων, μαρμαρίνων καὶ διαφόρων ἄλλων, φαίνονται ἐπάνω καὶ τεμάχια γεισώματος, ἀνήκοντα κυρίως εἰς στεφάνην (larmier) ἀνεστραμμένως διατεθειμένα καὶ ἐκτισμένα ὡς ἀργοί τινες λίθοι, καὶ μάλιστα τὸ κοῖλον ὑποκάτω μέρος τῆς στεφάνης, ὁ λεγόμενος κοινῶς π ο τ α μ ό ς, συνετρίβη ἐπίτηδες, ὡς φαίνεται, πρὸς ἰσοπέδωσιν τοῦ τοιχίσματος, ὅπερ μαρτυρεῖ οὐχὶ μόνον ὅτι τὸ τεῖχος τοῦτο τῶν ὑποβάθρων ἐγένετο κατ' ἐποχὴν μεταγενεστέραν, ἀλλὰ μάλιστα δύναταί τις νὰ συμπεράνῃ, ὅτι τὰ τεμάχια τοῦ γεισώματος, ὡς καὶ ἓν αὐτόθι τεμάχιον προστοίχου παραστάδος ἴσως ἀνήκουσιν εἰς τὸ ἀρχικὸν οἰκοδόμημα, τὸ διακοσμούμενον ποτὲ ὑπὸ τῶν γιγάντων. Ἀποφαίνομαι λοιπὸν ἐκ ταύτης τῆς τῶν θεμελίων κατασκευῆς, ὅτι ἡ νῦν διάθεσις τῶν ἀνδριάντων δὲν εἶναι ἡ ἐξ ἀρχῆς. Τούτου τεθέντος, προβαίνω ἔτι προσωτέρω καὶ λέγω, ὅτι καὶ τὰ μαρμάρινα βάθρα (piedestaux) τὰ ἱστάμενα ἐπὶ τοῦ κτιστοῦ ὑποβάθρου, καὶ φέροντα τοὺς ἀνδριάντας, δὲν ἀνήκουσιν εἰς αὐτοὺς, ὡς σήμερον ἔχουσι.

Τὸ σχῆμα τῶν βάθρων τούτων εἶναι ὀρθογωνίου παραλληλογράμμου, καὶ αἱ μὲν δύο πλευραὶ αἱ μικρότεραι τῆς πλίνθου τῆς βάσεως, ἔχουσι μῆκος Μέτρ. **1,33**, αἱ δὲ μεγαλήτεραι Μέτρ. **1,48**, τὸ δὲ ὕψος ὅλου τοῦ βάθρου μετὰ τῶν ἄνω καὶ κάτω κορωνίδων εἶναι Μέτρ. **1,91**· ὁ δὲ ἀνδριὰς ὁ ὀφιόπους, ὁ ἔχων ὄπισθεν αὐτοῦ συνεχομένην ἐκ τοῦ αὐτοῦ λίθου παραστάδα, ἔχει ὕψος Μέτρ. **2,75**, ἡ δὲ παραστάς, ἥτις σώζεται ἄνευ κιονοκράνου, ἔχει ὕψος Μέτρ. **3,09**· ὥστε ἡ παραστὰς οὖσα ὑψηλοτέρα ὑπερέχει ἄνω τοῦ λαιμοῦ τοῦ γίγαντος Μέτρ. **0,34**. Οὗτος λοιπὸν ὁ ἀνδριὰς οὐ μόνον ἀτέχνως καὶ ἀκόμψως ἐπίκειται ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας τοῦ βάθρου ἱστάμενος ἄνευ πλίνθου, ἀλλὰ καὶ πολὺ μικρότερον τόπον ἐπ' αὐτῆς κατέχει, εἶναι δὲ ἀτέχνως ἐμπεπηγμένος εἰς τὸ βάθρον, καὶ μάλιστα πάντῃ ἀσυμμέτρως πρὸς τὴν ἄνω ἐπιφάνειαν τοῦ βάθρου, δηλ. ὄχι ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ, καὶ ἐντεῦθεν δὲ μόνον ἀποδεικνύεται εὐκόλως ὅτι ἡ τοιαύτη ἄτεχνος τοποθέτησις δὲν εἶναι ἡ ἀρχική· οὔτε δύναται ν' ἀποδοθῇ εἰς τὸν ἀνδριαντοποιόν, διότι οὗτος ἐλέγχεται ἐκ

τῶν ἔργων αὐτοῦ γλύπτης ἐλευθέρως καὶ εὐχερῶς ἐργαζόμενος, καὶ οὐκ ἀδαὴς τῶν κανόνων τῆς τέχνης τῶν ἀναγκαίων εἰς τὴν τῶν ἀνδριάντων ἵδρυσιν.

Βεβαιοτέραν δὲ μαρτυρίαν, ὅτι ἡ νῦν διάθεσις τῶν ὑπαρχόντων βάθρων καὶ τῶν ἐπ' αὐτῶν ἀνδριάντων δὲν εἶναι ἡ ἀρχική, ἔχομεν ἐξ αὐτῶν τούτων τῶν βάθρων. Διότι πρῶτον μὲν οὐχὶ μόνον, ὡς εἴπομεν, οἱ ἀνδριάντες δὲν εὑρίσκονται πρεπόντως ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἄνω ἐπιφανείας τῶν βάθρων τεθειμένοι, ἀλλὰ προσέτι φαίνονται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ πρὸς ἀνατολὰς κειμένου ἀνδριάντος τέσσαρα ἀρχαῖα τόρμων (τρυπῶν) ἴχνη, ἀποδεικνύοντα τὴν προΰπαρξιν ἀντιστοιχούντων γόμφων, οἵτινες οὐδεμίαν σχέσιν πρὸς τὸν νῦν ὑπάρχοντα ἀνδριάντα ἔχουσιν, ἀλλὰ πρὸς ἀρχαιοτέραν χρῆσιν ἦσαν ἐμπεπηγμένοι· ἔπειτα σημειωτέον, ὅτι τὸ κυβικὸν σῶμα τοῦ μαρμαρίνου βάθρου ἄνευ τῆς ἑαυτοῦ βάσεως καὶ κορωνίδος ἔχει ὕψος Μέτρ. 1,150, μῆκος Μέτρ. 1,210, πλάτος Μέτρ. 1,010· ἕκαστον δὲ σῶμα τοῦ βάθρου σύγκειται ἐκ δύο ὁριζοντίως κειμένων τεμαχίων, ὧν τὸ μὲν κάτωθεν ἔχει ὕψος Μέτρ. 0,555, τὸ δὲ ἄνωθεν Μέτρ. 0,595. Τὰ δύο τεμάχια ταῦτα τοῦ καταμετρηθέντος βάθρου τοῦ πρὸς ἀνατολὰς κειμένου ἀνδριάντος δὲν ἔχουσι κατὰ πρόσωπον τὸ αὐτὸ πλάτος, ὡς ἔπρεπε, ἀλλὰ τὸ μὲν κάτω κείμενον εἶναι πλατύτερον τοῦ ἄνω ἐπικειμένου τεμαχίου, ἡ δὲ διαφορὰ μεταξὺ αὐτῶν πρὸς τὰ πλάγια εἶναι τεσσάρων περίπου ἑκατοστῶν, οὗ ἕνεκα δὲν συνέχονται αἱ ἐπιφάνειαι τῶν πλαγίων πλευρῶν, ὡς μὴ εὑρισκόμεναι εἰς τὸ αὐτὸ ἐπίπεδον, ἀλλ' ἡ ἐπιφάνεια τοῦ βάθρου τοῦ κάτω τεμαχίου ἐξέχει ἔνθεν μὲν τρία ἑκατοστά, ἔνθεν δὲ ἓν ἑκατοστόν· καὶ οὕτω σχηματίζεται βαθμίς τις μεταξὺ τῶν δύο ἐπιφανειῶν τῶν πλαγίων πλευρῶν.

Τοῦτο δὲ ἀριδήλως ἀποδεικνύει, ὅτι πάντως κατ' ἀρχὰς δὲν ἦσαν οὕτως ἀτέχνως καὶ κακῶς προσηρμοσμένα τὰ δύο τεμάχια τοῦ βάθρου τούτου, καὶ ἢ πρέπει τις νὰ ὑποθέσῃ, ὅτι ἕτερόν τι τεμάχιον μεταξὺ τῶν δύο προϋπῆρξεν, ἢ, ὅπερ πιθανώτερον, κατὰ τὴν δευτέραν ταύτην τὴν ἀμαθῶς γενομένην τοποθέτησιν, ἐνηλλάγησαν τὰ τεμάχια ἀπροσέκτως μεταξὺ τῶν κρημνισθέντων διαφόρων βάθρων τῶν συγκροτούντων πάλαι τὸ γιγάντειον τοῦτο οἰκοδόμημα.

Πρὸς ἰσχυροτέραν δὲ ἀπόδειξιν τῶν λεγομένων, φαίνεται προσέτι ἐν τῇ τεθραυσμένῃ μεσημβρινῇ πλευρᾷ τοῦ ἄνω τεμαχίου τοῦ πρὸς ἀνατολὰς κειμένου βάθρου κατὰ τὴν γωνίαν ἐπὶ τοῦ θραύσματος τόρμος μετὰ γόμφου σιδηροῦ κατιωμένου, ὅστις ἴσως ἐγένετο καὶ ἀφορμὴ τοῦ ῥήγματος, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ κάτω μαρμάρου τόρμος ἀντιστοιχῶν εἰς τὸν ἄνω ὑπάρξαντα γόμφον. Ἡ ἔλλειψις

αὕτη τοῦ τόρμου ἐπιβεβαιοῖ καὶ μόνη, ὅτι ἡ διάθεσις τῶν δύο τεμαχίων, τῶν ἀποτελούντων τὸ νῦν σῶμα τοῦ μαρμαρίνου βάθρου, δὲν εἶναι ἡ ἀρχική.

Εἰς ταύτην δὲ τὴν ὑπόθεσιν τολμῶ νὰ προσθέσω καὶ τὴν ἑξῆς οὐχὶ ἀπιθανωτέραν ἴσως, ὅτι οἱ ἀνδριάντες δὲν εἶναι σύγχρονοι τῶν ἐπὶ τῶν βάθρων ἀναγλύφων, ἀλλὰ προγενέστεροι τούτων. Διότι οὗτοι καί περ ἀμελῶς πως κατειργασμένοι, δεικνύουσιν ὅμως τεχνίτην ἔμπειρον καὶ πρακτικόν, ἀφόβως καὶ ἐπιτηδείως τὴν σμίλην μεταχειριζόμενον, ἐν ᾧ τὰ ἀνάγλυφα τὰ ἐπὶ τῶν βάθρων γεγλυμμένα, παριστῶντα δένδρον φυλλοφόρον (ἴσως ἐλαίαν ἢ μᾶλλον δάφνην) καὶ ὄφιν περὶ τὸν κορμὸν αὐτοῦ ἀναβαίνοντα, δηλοῦσι τεχνίτην δειλὸν καὶ ἄπειρον, πολὺ κατώτερον κατὰ τὴν ἀξίαν τοῦ τῶν ἀνδριάντων γλύπτου. Προσέτι δὲ τὸ ἕτερον τῶν ἀναγλύφων καί τοι παρεμφερὲς πρὸς ἀμφότερα τὰ διασωθέντα βάθρα, ἀποδεικνύεται ὅτι δὲν ἔφερεν ἐξ ἀρχῆς γεγλυμμένον ἐπὶ τοῦ βάθρου τούτου τὸ δένδρον· διότι, ὡς ἐπάνω εἴπομεν, τὸ βάθρον τοῦτο τὸ πρὸς ἀνατολὰς κείμενον, σύγκειται ἐκ δύο ἀνίσων τεμαχίων, τὰ ὁποῖα μόνον κατὰ τὴν ἔμπροσθεν πλευρὰν ἔχουσι μίαν καὶ συνεχῆ ἐπιφάνειαν, ἐνῷ, ὡς προείπομεν, εἰς τὰς πλαγίας εὑρίσκεται διακεκομμένη κλιμακηδόν. Προσέτι καὶ ἡ ἐργασία τοῦ δένδρου, κεχαραγμένου ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν δύο τεμαχίων τοῦ βάθρου, φαίνεται κατωτέρα τῆς τῶν ἀνδριάντων καὶ μάλιστα ἡ τῶν φύλλων ἐργασία. Ταύτην τὴν εἰκασίαν μου τῆς μὴ ὑπάρξεως τῶν ἀναγλύφων δένδρων ἐν ἀρχῇ, ἰσχυροποιοῦσι προσέτι καὶ αὐτὰ τὰ ἐγγεγλυμμένα πλαίσια (ἢ περιθώρια), ἅτινα ἐγκλείουσι κακῶς τὰ ἐν ἀναγλύφῳ δένδρα μετὰ τοῦ ὄφεως· διότι ταῦτα περικοσμοῦνται δι' ἑνὸς κυματίου ἀτέχνως καὶ κακῶς εἰργασμένου, ὅπερ ἐπὶ μὲν τοῦ ἑνὸς τῶν δύο σωζομένων βάθρων ὑπάρχει κατὰ τρεῖς μόνον πλευρὰς γεγλυμμένον, ἐπὶ δὲ τοῦ ἑτέρου κατὰ δύο μόνον ἐποιήθη καὶ πολὺ χεῖρον τοῦ πρώτου.

Τούτων δ' οὕτως ἐχόντων, φαίνεται ἀπίθανον, ὅτι οἱ ἀνδριαντοποιοί, οἱ τοιούτους μονολίθους ἀνδριάντας ποιήσαντες, ἤθελον γλύψει τὸ ἐν ἀναγλύφῳ δένδρον ἐπὶ δύο οὕτω κακῶς συνηρμοσμένων μαρμάρων τοῦ βάθρου, διακοπτομένων ἐν τῷ μέσῳ διὰ τῆς γραμμῆς τῆς ἑνώσεως. Πρὸς μείζονα δ' ἔτι ὑποστήριξιν τοῦ λεγομένου, ὅτι τὰ ἀνάγλυφα δὲν εἶναι σύγχρονα τῶν ἀνδριάντων, ἔστω καὶ τοῦτο. Τὸ βάθρον, ὡς εἴπομεν, σύγκειται ἐκ δύο τεμαχίων μαρμάρου ὁριζοντίως ἐπιτεθειμένων· ἂν λοιπὸν ἀπ' ἀρχῆς ἤθελε συλληφθῇ ἡ ἰδέα τῆς δι' ἀναγλύφου παραστάσεως τοῦ δένδρου μετὰ τοῦ ὄφεως, βεβαίως ἤθελον λάβει μονοκόμματα μάρμαρα, ὧν ἄλλως δὲν εἶχον ἔλλειψιν, ἀφ' οὗ εἶχον πολλῷ μεγαλήτερα τεμάχια μονοκόμ-

ματα, ἐξ ὧν ἐποίησαν τοὺς γίγαντας, ἀλλὰ καὶ τούτου τεθέντος, τὰ ἐκ μαρμάρου δύο τεμάχια τοῦ βάθρου ἤθελον βεβαίως διατεθῇ ὑπὸ τοῦ τεχνίτου κατακορύφως καὶ οὐχὶ ὁριζοντίως· διότι οὕτω, μόνον αἱ δύο πλάγιαι καὶ μὴ ἔχουσαι ἀνάγλυφα πλευραὶ ἤθελον φαίνεσθαι ἐν τῷ μέσῳ ἡνωμέναι, ἐν ᾧ ἡ τοῦ προσώπου ἐφ' οὗ ὑπάρχει τὸ ἀνάγλυφον ἤθελε παριστᾷ μίαν μόνην καὶ συνεχῆ ἐπιφάνειαν. Ὥστε τὸ ἀνάγλυφον δὲν ἤθελε κακοτέχνως διατέμνεσθαι ὑπὸ τῆς γραμμῆς τῆς ἑνώσεως τῶν δύο τεμαχίων, ἡ δὲ στερεότης κατ' οὐδὲν ἤθελεν ἐλαττωθῇ, διότι ἡ τὴν κορωνίδα ἔχουσα πλὰξ ἤθελε συνδέει τὰ κατακορύφως ὑφιστάμενα τεμάχια.

Εἰς τὰ μέχρι τοῦδε ῥηθέντα προτίθημι καὶ ἣν ἔχω γνώμην περὶ τῶν περιεργοτάτων τούτων τῆς ἀρχιτεκτονικῆς λειψάνων. Οἱ γίγαντες περὶ ὧν ὁ λόγος ἀνήκουσιν, ὡς νομίζω, εἰς ἓν τῶν μνημείων, ἃ ἐν Ἀθήναις ἐκτίζοντο ἐπὶ Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων, ἢ ὑπ' αὐτῶν τῶν ἰδίων ἢ ὑπὸ τῶν ὑποτελῶν τῇ Ῥώμῃ Ἀσιανῶν βασιλέων, πρὸς κολάκευμα τῆς τῶν αὐτοκρατόρων ματαιοφροσύνης, ἢ καὶ πρὸς ἀπότισιν συμπαθείας αἰσθήματος πρὸς τὴν ἀρχαίαν εὔκλειαν τῆς πόλεως τῆς Παλλάδος.

Τοιούτου τινος μνημείου καταστραφέντος, τίς οἶδεν ἐπὶ τίνος βαρβάρου εἰσβολῆς, ἐπανιδρύθησαν (*) οἱ γίγαντες ὡς νῦν ἔχουσιν εἰς εὐδιωτέραν ἐποχήν, οὐχὶ ὅμως ἐπὶ τῆς ἀρχικῆς αὐτῶν θέσεως, ἀλλὰ πρὸς διακόσμησιν ἑτέρου νέου ὅλως οἰκοδομήματος, προσληφθέντων τῶν βάθρων τούτων, ἃ ἀνῆκον μὲν ἴσως εἰς αὐτὸ τὸ πρῶτον οἰκοδόμημα, ἦσαν ὅμως πρὸς ἄλλην χρῆσιν προωρισμένα. Πρὸς τοῖς σωζομένοις βάθροις τοῖς φέρουσι τοὺς γίγαντας σώζεται τυχαίως, ὄχι ἐν τῇ οἰκείᾳ θέσει, καὶ ἓν βάθρον προστοιχίου παραστάδος ἄνευ ἀναγλύφου. Ἐκ δὲ τῶν μεγάλων ὄγκων τῶν γιγάντων τούτων καὶ βάθρων δύναταί τις νὰ εἰκάσῃ, ὅτι οὐχὶ μακρὰν τῆς νῦν θέσεως ὑπῆρχε καὶ τὸ ἀρχικὸν μνημεῖον, ὅπερ ἴσως συνέκειτο ἐκ δύο ἀρχιτεκτονικῶν ἐπιτεθειμένων τάξεων καὶ παραπλήσιον τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ μέχρι τοῦ 1865 διασωζομένου, ὅπερ μέχρι τότε ἐθαυμάζετο διὰ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν αὐτοῦ καὶ ὅλως μερικὴν σύνθεσιν διὰ Καρυατίδων διπλῶν, (ἤτοι ἐν τῷ μέσῳ ὑπῆρχε παραστὰς καὶ ἀμφοτέρωθεν ἵσαντο τὰ ἀγάλματα·) ὑπὸ τὸ ὄνομα Incantados.

Εὐτυχῶς δὲ τὸ μνημεῖον τοῦτο εἶχε καταμετρηθῇ καὶ ἀπεικονισθῇ κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα ὑπὸ Στουάρτου καὶ Ῥεβέττου

(*) Ἓν ὅμοιον παράδειγμα ἀνοικοδομήσεως ἔχομεν ἐν Ἀθήναις, τὴν σκηνὴν τοῦ πὸ τῆς ἡμετέρας ἑταιρίας ἀνακαλυφθέντος Διονυσιακοῦ θεάτρου.

(Stuart et Revett) κατεστράφη δὲ ὑπὸ τῆς βανδαλικῆς χειρὸς Μιλλέρου τινὸς βιβλιοφύλακος τῆς ἐν Παρισίοις βιβλιοθήκης, ἀποσταλέντος εἰς ἀρχαιολογικὰς ἐρεύνας δαπάνῃ τῆς Ναπολεοντείου Κυβερνήσεως, καὶ μετεκομίσθησαν εἰς Παρισίους τὰ ἐπὶ τῶν κορινθιακῶν κιόνων δευτέραν κιονοστοιχίαν ἀποτελοῦντα ἀγάλματα τοῦ μνημείου τῶν Ἰ ν κ α ν τ ά δ ω ν.

Περίεργον δὲ πῶς τινες τῶν ἀρχαιολόγων μέχρι τοῦδε ἰδόντες τὸ μνημεῖον τοῦτο τῶν γιγάντων ἐξέλαβον αὐτὸ ὡς ἐξ ἀρχῆς οὕτω κατεσκευασμένον, καί τινες μάλιστα ἐνόμισαν, ὅτι αἱ διὰ κυματίου περιεστεμμέναι παραστάδες, αἱ σχηματίζουσαι εἶδος πλαισίων, ἐγένοντο ἐπίτηδες ἐπὶ τῷ ἐκτίθεσθαι ἐν αὐταῖς ψηφίσματα, οὐδόλως ἀναλογισθέντες ὅτι αἱ τοιαῦται πλαίσια ἔχουσαι παραστάδες συνήθεις εἶναι τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων, ὡς φαίνεται καὶ ἐν Ἀθήναις ἐπὶ τοῦ μνημείου τοῦ Φιλοπάππου, καὶ ἐπὶ ἄλλων μνημείων κατὰ τὴν παρακμὴν τῆς τέχνης, οἷον ἐν Ῥώμῃ κατὰ τὴν ἁψῖδα τὴν καλουμένην τῶν Ἀργυροπωλῶν (*) (argentieri) καὶ ἐν Οὐηρώνῃ εἰς τὴν ἁψῖδα τὴν λεγομένην τῶν Λεόντων (Arco de' Leoni).

Πρὸς τὴν ἱστορίαν δὲ τοῦ μνημείου προσθέτω τὰ ἑξῆς ὀλίγα. Τὸ μνημεῖον, φαίνεται, ἦτο γνωστὸν κατὰ τὸν ΙΕ' αἰῶνα, ὡς ἐξάγεται ἐκ σημειώσεώς τινος τοῦ ἔτους 1465 ἐν τῷ χειρογράφῳ σημειωματαρίῳ τοῦ ἐπισήμου τότε ἀρχιτέκτονος τῆς Ἑνετικῆς Δημοκρατίας Ἰουλίου Σαγγάλου (Giulio di Sangallo) ὅπερ εὑρίσκεται ἐν τῇ Βαρβερινείῳ (Barberini) βιβλιοθήκῃ. Ἐξ αὐτοῦ δὲ ἀντίγραφον ἑνὸς τῶν ὀφιοπόδων τούτων ἀνδριάντων ἐστάλη μοι τῷ 1869 ὑπὸ τοῦ σεβαστοῦ μοι φίλου καὶ συναδέλφου, τοῦ πολυμαθεστάτου ἀρχιτέκτονος Δοναλδσῶνος (J. L. Donaldson) καθηγητοῦ καὶ γραμματέως τῆς ἐν Λονδίνῳ Ἀκαδημίας τῶν Βρετανῶν ἀρχιτεκτόνων, ὅτε διερχόμενος τὴν Ῥώμην ἐπανέκαμπτεν εἰς Λονδῖνον μετὰ τὴν δευτέραν αὐτοῦ εἰς Ἀθήνας ἐπίσκεψιν κατὰ τὸ 1869· διότι τότε πρῶτον εἶδε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος μνημεῖον τῶν Ἐπωνύμων, ἐν ᾧ κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ εἰς Ἑλλάδα περιήγησιν τῷ 1821 δὲν ἔλαβε γνῶσιν αὐτοῦ.

Καθ' ὅσον δ' ἐνθυμοῦμαι, γίγαντας τοιούτου σχήματος εἶδον καὶ ἐν τῷ πρώην Βουρβονικῷ νῦν δὲ ἐθνικῷ Μουσείῳ τῆς Νεαπόλεως, ὅπου εὑρίσκεται ἀρχαῖος πολύτιμος λίθος ἀνάγλυπτος (cameo) ἔχων Δία ἐφ' ἅρματος κεραυνοβολοῦντα δύο ὀφιόποδας γίγαντας.

(*) Ἀνιδρύθη εἰς τιμὴν τοῦ αὐτοκράτορος Σεπτιμίου Σεβήρου καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ Καρακάλλα καὶ Γέτα.

Ταῦτα, κύριε Πρόεδρε, εὐχαρίστως καθυποβάλλων σήμερον εἰς τὴν κρίσιν τοῦ συμβουλίου, δίδω μικρὰν ἀφορμὴν τοῖς φιλαρχαίοις εἰς ἐκτενεστέρας καὶ σοφωτέρας πρὸς τοῦτο ἐρεύνας. Προσθέτων δὲ πρὸς πλείονα διασάφησιν τῶν ἄνω λεχθέντων καὶ μικρὸν ἰχνογράφημα τῆς γενομένης ἀνασκαφῆς, ὡς καὶ τὴν ὀρθογραφίαν τοῦ μνημείου μετὰ τῆς λεπτομερείας τοῦ ἀνατολικοῦ βάθρου, φιλοπονηθέντα ὑπὸ Π. Ματάκη, πρώην μαθητοῦ τοῦ ἐνταῦθα Πολυτεχνείου, διατελῶ

ὅλως πρόθυμος

ΛΥΣΑΝΔΡΟΣ ΚΑΥΤΑΝΖΟΓΛΟΥΣ.